

La Carta Del Apostol San Pablo a Los Romanos

Romá ca iglesia qui Pabló quënënina

¹ Pablo, naa Jesucristo yonati tsi xo naa carta quënähai cato. Jabi é quënahacaniquë, Dios Chani chitahéhuati ibo iti. Diós éa biniquë jahuë Chani jia ca nohiria yoati.

² Jabi siri tsi “Noho Baqué mai qui raaxëquia” i Dios ni quiha. Jabi Dios tocani quiha Quënëhacanish cabo ó no. ³ Jatsi maí tsi jahuë Baqué Jesu coniquë ra. Cohi tsi chama David yamaba chahitaxocobo ja iniquë. ⁴ Jascaria, Dios Baqué ja iniquë jaa ri. Dios mëstëxëni ca jabi yoi ja jayani quiha. Jabi Dios Baqué chamaxëni ca ja iqui ca jismahacani quiha, rësonish cabo quima ja térohacani cató no. Jabi noba Ibo tsi xo naa Jesucristo ra. ⁵ Noqui ja noiniquë. Noixo tsi quiha jahuë Chani chitahéhuati ibo bo noqui ja manëmaniquë. Jatsi jatiroha ca maí ca nohiria, naa carayanabo qui noqui ja raaniquë, jahuë Chani yoati. Ja chahahuacano jato ri. Chahahuaxo tsi jahuë yoba nicacaxëcani quiha jato ri. ⁶ Jabi mato Romá cabo quënahacaniquë mato ri, Jesucristó-na bo iti.

⁷ Japi mato qui, naa Roma yacatá cabo qui naa carta raaquia ra. Mato noihi quiha Dios. Noixo tsi mato ja quënaniquë jahuë nohiria iti. Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihí cabá mato noino. Mato ja bëpasimacano ra.

Romá ca chahahuacanaibo Pabló jiscasnina

⁸ Jariapari tsi mato quëshpi tsi noho Dios qui “Gracias” iquia ra, ma chahahuani ca jatiroha ca maí ca nohiria bá nican quëshpi na. ⁹ Jabi mato bax é bëhoxrohahai ca cahéhi quiha Dios ra. Jabi naa Dios bax yonocoriaquia noho coshi têquétá no, jahuë Baqué Chani yoahi na. ¹⁰ Bëhoxquí tsi Dios nica-nicarohaquia, mato qui shishoti xaba é qui ja ano ra. ¹¹ Mato jiscasquia ra, mato mëbixëna. E qui Diós ani ca tiisi mato bëta xatëncasquia. Jasca, mato chamahuacasquia. Jabi jaha é quëéhai ca tsi xo toa ra. ¹² No mëbinabëequiti xo. Jabi aran-abëquipinono tsi chamahuaha-caxëquia ra. Jascaria, chamahuahacaxëqui mato ri. Toca tsi shomahuahacaxëqui noa, noqui têquëta.

¹³ Jabi huëstima tsi xo mato qui é cacasnina ra, ébë xatë bá. Canoma é iniquë rë, yaca huëtsa bo qui é raahacani iqui na. Jabi mato yaca Roma xo tsi Cristo qui nohiria é bëbocasnique, carayanaba yaca huëtsa bo xo é ani jascaria. ¹⁴ Jabi carayanabo, nohiria huëtsa bo, tihi cabø é mëbixëti xo. Escuela tiisi jaya cabø, escuela tiisi jayama cabø, tihi cabø ri é mëbixëti quiha. ¹⁵ Japi, mato Romá ca nohiria qui Cristo Chani jia ca yoacasquia ra.

Chama jaya xo Cristo Chani jia cato

¹⁶ Jabi Cristo Chani qui rabiyamaquia yoaxëna. Dios chama jaya xo ra, chahahuacanaibo têquë xabahamati. Jariapari tsi quiha naa Chaní tsi jodiobo xabahamahacanique ra. Jaboqui tsi xabahamahacahi quiha carayanabo ri jahá no. ¹⁷ Mëstehuahacati quinia noqui yoahi quiha naa chani ra, naa “Jahuë Cristo qui no chitimixëti

xo” iquiina. Jaroha ca xabahamati quinia tsi xo naa no chahahuahai cató no, naa Quënëhacanish cabá yoahai jascaria. Jabi “Bëso-bësopaoxëhi quiha chahahuahai cato” ii quiha.

Jochahuaxëni cabo qui caxa xo Dios

¹⁸ Jabi jochahuaxëni cabo, yoi ca acanaibo, tihi cabo qui caxa xo naipá ca Dios ra. Ja qui anoma xo ja yoyocanaina. Ja yoyocanai cató tsi Dios Chani yoi ca quëtiacani quiha pë, jabija ca Chani nohiria bá cahëyamano iquish na. ¹⁹ Jatsi jato qui caxa xo Dios, jato qui bëroria tsi Dios cahëti quinia ini quëshpi na. Jabi Dios tiisi jaya ca xo nohiria bo têquë, jato shina qui naa tiisi nanëhacani iqui na. ²⁰ Siri tsi, naa noba mai nëhohuahacanitiya rohari tsi jato qui bëroria Dios ini quiha, naa Dios jisnoma ca jabi. Ja nëhohuani cató tsi jahuë oquë-oquëpaohai ca chama, jahuë mana ca jabi, tihi cabo jato qui bëroria ini quiha ra. Jatsi ¿jënahuariahax raca “Dios cahëti mëtsama xo noa rë” i jaca na? ²¹ Dios ja iqui ca ja chahahuayamacaniquë rë, ja cahëcaquë ri. Ja qui “Gracias” iyama jaca niquë rë. Jama, mahitsa ca jahuë bo quiri jato shina bësoniquë rë. Jatsi jato shina bo tsëmohuahacaniquë. ²² “Tiisi xo noa ra” i jaca ni quiha, cahëtimaxëniria cabo jaca nori. ²³ Jatsi noba rësotimaxëni ca Dios oquë ja niacaniquë pë, jato arati jahuë huëtsa bo qui araxëna. Mahitsa ja icani quiha. Japi rësohai ca joni jaria bo qui aratsijacaniquë rë. Isa bo, yohina bo, chaxpa bo, rono bo, tihi ca jaria bo qui aratsijacani quiha rë.

²⁴ Japi Diós jato niabërianiquë, jato shina jaha quëëhai ca jahuë bo ja acano. Jatsi Diós jato

nianiquë yoixëni ca jocha ja acano, jato yora bo ja yoshihuacano. ²⁵ Dios jabija ca jabi ja rarina-macaniquë pë, mahitsa ca jahuë bo quëshpi na. Diós nëhohuani ca jahuë bo, naa isa bo, jihui bo, rono bo, tihi cabو qui aratsijacaniquë pë. Dios, naa noqui Nëhohuanish ca qui arayamatsi quiha jacaniquë ra. Jama, noqui Nëhohuanish ca Dios roha no oquë-oquëhuapaoxëti xo ra.

²⁶ Jabi ja tsi xo toa Diós jato niabërianiquë, jaha ja quëëcanai ca jahuë yoixëni cabو tëquë ja acano. Jatsi quiha ja yoyocaniquë. Jato noma jabi jia ca yoxa bá nianiquë pë, yoxa huëtsa bo ya jobonaxëna. ²⁷ Tocaniquë joni bo ri. Jato noma jabi jia ca ja niacaniquë jato ri, jato huëtsa ya jobonaxëna. Bërabixëni ca jahuë bo ja i-ibëquinacani quiha pë. Toca tsi jato yora bo yoshihuacani quiha ra, ja acanai ca jocha iqui na. Jato copi tsi xo toa ra.

²⁸ Jasca, Dios ja cahëcasyamacaniquë pë. Japi Diós jato niabërianiquë, yoixëni ca shina ja jay-acano, anomia ca jahuë bo ati. ²⁹ Jatsi jatiroha ca anomia ca jahuë bo, jocha bo, tihi cabو ja ariacascaniquë. Anini quiha ja yoyocanaina rë. Parata ó ja quëëcani quiha. Nohiria qui ja caxacani quiha. Ranomissxëni cabو, ati ibo bo, tihi cabو ja manëcani quiha. Iquinaxëni cabو, paramissxëni cabو, caxaxëniria cabو, ranimissxëni cabو, tihi cabو ja manëcani quiha rë. ³⁰ Jasca, huëtsa bo ja ocahuacani quiha. Dios qui caxaxëniria ja icani quiha. Jamë shinamissxëni, jamë oquëhuamissxëni cabو ja icani quiha. Jasca, jocha paxa cabو ja chitahëhuacani quiha. Jasca, jato nabo qui nicamissxëni cabو ja icani quiha. Tihi ca tsi ja acaniquë yoyoquí na. ³¹ Jabi cahëtimaxëni cabو

xo naa bo ra. Quiacani quiha pë. Jato chani jatihuayamacani quiha pë. Jasca, nohiria noiti cahéyamacani quiha pë. ³² Jabi “Rësopaimaria xo tocacanaibo” ii quiha Dios yoba ra. Jama, Dios yoba cahéqui ri tsi jari toca ca jocha acani quiha pë. Jasca, nohiria huëtsa bo pi jochano tsi “Jëníma tsi xo ma acaina” icani quiha pë.

2

Nohiria bo copixëhi quiha Dios

¹ “Toca ca jochahuaxëni ca carayanabo jasca ma xo noa ra” ¿ii ni mato sa? Jato jascaria xo mato ri iquia ra. “Copihacaxëti xo toca ca jochacanaibo” iiphi tsi mamë yoati tsi chaniqui mato ra, jasca ca jahuë bo ma acai quëshpi na. ² Mëstë tsi xo jochacanaibo Diós copihaina ra. Jochayamahi quiha jato copihi na. ³ ¿Jahuë shinacanai? ¿Jënahuariahax raca tocacanai ca nohiria qui ma quësona, jasca ca jocha ma aquë no mato ri? Tocapihi tsi ¿jënahuariahax raca Diós copihai ca quima ma paxana? ⁴ Tonia Diós mato shomahuahai ca cahéyamaqui mato tia. Mato qui caxahuëniyamahi quiha ra. Mato qui yosanahuëniyamahi quiha. Jasca, ja noihai cató tsi jocha quima mato casomacatsi quiha ra. Jatsi ¿jënahuariahax, “Yoi xo toa Diós acaina” i ma na? ⁵ Quiniacaxëcahuë. Maxax jascaria xo mato rë. Mato jocha quima pi ja quiri ma bësoramano tsi oquëanaxëhi quiha Dios mato qui caxahaina iquia. Jabi tséquëxëhi quiha Dios caxahai ca bari ra. Toa barí tsi jocha quëshpi tsi jahuë mëstë ca copi jismaxëhi quiha. ⁶ Jatsi jatiroha ca nohiria bo copixëhi quiha ja

acanai ca quëshpi na. ⁷ Yosaxoma jia ca acanaibo, Dios oquë ó quëëcanaibo, bëso-bësopaocascanaibo, tihi cabو bëso-bësopaomaxëhi quiha. ⁸ Jama, jamë shinamisxëni cabو, jahuë yoba nicamisxëni cabو, naa yoi ca acanaibo, tihi cabو qui caxariaxëhi quiha Dios. Anomariaxëhi quiha jato ja copihaina ra. ⁹ Tënë-tënëcaxëcani quiha yoi ca acanaibo tëquë. Anomariaxëhi quiha jato cohuë ra. Copihacaxëti xo jodiobo. Copihacaxëti xo carayanabo ri. ¹⁰ Jama, oquëhuahacaxëti xo jia ca acanaibo tëquë. Oquëhuahacaxëti quiha jia ca acai ca jodiobo. Oquëhuahacaxëti quiha carayanabo ri. Jato oquëhuaxëhi quiha Dios ra. Jatsi rani tsí racacaxëcani quiha. ¹¹ Jabi mëstë tsí xo Diós nohiria copihaina ra. Ja qui jaharisi tsí xo nohiria bo tëquë.

Mëstë tsí xo Diós copihaina

¹² Jochacanaibo tëquë copixëhi quiha Dios ra. Carayanabo, naa Diós quënëni ca yoba jayamacabo pi jochano tsí jato ri copixëhi quiha Dios. Jasca, jodiobo, naa Dios yoba jaya cabو pi jochano tsí jato ri copixëhi quiha Dios. ¹³ Jabi Dios bësojó tsí mëstëhuahacayamaxëhi quiha jodiobo, Dios yoba ja jayacanai ca iqui na ra. Jama, Dios yoba ja nicaxëti ca xo mëstëhuahacaxëna. ¹⁴ Carayanabo tsayacahuë. ¿Moisés yoba jayacahi ni? Mëquëya ca xo rë. Jama, ja acanai cató tsí Dios yoba nicaní quiha jato ri pa. Jia ca ati cahëcani quiha, Dios yoba ja jayamacaqueë ri. ¹⁵ Jabi jato shina ó tsí Dios yoba quënëhacani quiha, jia ca ati ja cahëyoicanai ca quëshpi na. Jia ca ati jato yobahi quiha jato shinana. Jasca, anomáca pi ja acano

tsi jato qui quësohi quiha jato shinana. Jama, jia ca pi ja acano tsi jato qui quësoyamahi quiha. ¹⁶ Jabi tséquëxëhi quiha jaroha ca bari ra. Toa barí tsi jahuë Jesucristó tsi nohiria bo tëquë copixëhi quiha Dios. Mato shina ó ca bërohuahama ca jahuë bo, naa ma shinahaina, jonë ca ma acanaina, tihi cabø copixëhi quiha ra. Jabi tocaxëhi quiha Dios, è yoahai jascaria.

Moisés yoba jaya xo jodiobo

¹⁷ ¿Japa mato tsa ni? “Jodiobo xo noa. Moisés yoba qui chitimiqui noa. Oquë xo noba Dios” ¿tihí ca tsi i-iyamacanai? ¹⁸ Jasca, “Dios shina cahëriaqui noa” iqui mato. Dios yoba ma tiisimahacani iqui tsi jia ca ati cahëyoiqui mato iquia. ¹⁹ “Bëco cabø mëpiti mëtsa xo noa. Tsémó cabø bax huëa xo noa” iqui mato pë. ²⁰ Jasca, “Cahëyamacanaibo, shinapayo bo, tihi cabø Dios jahuë bo tiisimati mëtsa xo noa” tihi ca tsi iqui mato, Quënëhacanish cabø ma jaya iqui na. Jayaquí tsi tiisi tëquë, jabija ca tiisi, tihi cabø cahëti mëtsa xo mato ra. ²¹ Jabija. Carayanabo tiisimati cahëqui mato iquia. Jama, tiisimaquí tsi ¿jënahuariaxo raca mato yoba yoi nicayamayamacanai? Tiisimahi tsi “Yomayamacahuë” iqui mato; jama, ¿yomaya-mayamacanai? ²² “Anoma tsi xo joni huëtsá ahui bichiina” iqui mato; jama, ¿tocayamayamacanai? “Mahitsa ca dios bo qui arayamacahuë” iqui mato; jama, ¿jato arati xobó ca jahuë bo yomayamaya-macanai? ²³ “Jia tsi xo Dios yoba” iqui mato; jama, jahuë yoba nicayamaqui mato pë. Nicayamaquí tsi Dios quiahuaqui mato pë. ²⁴ Jascaria tsi, mato jabi yoi ca tahëxo tsi Dios janë ocahuacani quiha

carayanabo rë, naa Quënëhacanish cabá yoani jascaria.

¿Tsohuë ni toa jodiobo jabija cato?

²⁵ Jabi jénima tsi xo jodiobo iquiina, Dios yoba ma nicaquë no. Jama, Dios yoba pi nicayamahi tsi Dios cahëyamahai ca carayanabo jascaria xo mato iquia. ²⁶ Jabi Dios yoba pi carayanabá nicano tsi ¿jato shomahuayama-yamaxëhi ni Dios? ¿Jahuë baquë yoi bo jato manëmayamaxëhi ni, naa jodiobo ja bini jascaria? ²⁷ Jatsi Dios cahëyamanish ca carayanabá tsi quësohacaxëqui mato jodiobo iquia. Mato ti tsi xo toa Dios yoba jayanish cabo ra. Jasca, mato ti tsi xo toa jibirishati jabi jayanish cabo. Dios tiisi jaya xo mato ra. Japi, quësohacaxëqui mato ra, Dios yoba nicayamahai ca ma nori iquia. ²⁸ Tobi quiha mato jodioba jabi bo. Jasca, tobi quiha mato jibirishati jabi. Jama, Dios jabija ca nohiria ma xo mato, mato jodioba jabi bo iquia. ²⁹ Jama, jodio yoi bo, naa Dios jabija ca baquë bo tsi xo toa Dios jabi paxa ca jaya cabo ra. Espíritu Santó tsi jato shina bo rarinamahacani quiha, Moisés yoba nicaxoma. Jabi paxa ca jaya ca nohiria qui ranihi quiha Dios; chahahuaya-macanaibo qui nomari.

3

¹ Ma chahahuahai cató pi jahuë nohiria yoi bo Diós mato manëmano tsi “Mahitsa tsi xo jodiobo no iquiina rë” ¿ii ni mato sa? Jasca, “Mahitsa tsi xo noba jibirishati jabi rë” ¿ii ni mato sa? ² Mahitsa ma xo ra. Jénima tsi xo jodiobo iquiina. ¿Carayanabo oquë tsi noqui jodiobo Diós

shomahuayamayamani? Jariapari tsi quiha jahuë chani jodiobo qui Diós ani quiha. ³ Jama, toa chani noba naborëquëbá nicacasyamani quiha rë. Dios quima ja casocano ri tsi quiha jari jato shomahuaxëqui Dios, “Mato shomahuaxëquia” i ja ni quëshpi na. ⁴ Parayamahi quiha. Jabi joni bá jato chani jatihuayamamitsa, quiacanaibo jaca nori iqui na. Jama xo Dios; jahuë chani jatihuahi quiha. Quiayamahi quiha. Jabi toca xo Dios ii quiha Quënëhacanish cabو:

“Jabija ca chaniqui mia, Diós, chanihi na.

Mi qui nohiria quësono tsi jato bëboxëqui mia” ii quiha.

⁵ Jabi yoi ca no acai cató pi Dios mëstë jismahacano tsi ¿jënixëhi ni noa? “Anoma tsi xo Diós acaina pë, noba jocha quëshpi noqui ja copiquë no” ¿ixëhi ni noa pa? ⁶ Tocanoma quiha. Mëstë xo Dios ra. Mëstë iyamarohapiquí tsi ¿jënahuariaxo raca jato jocha quëshpi nohiria Diós copina? Jocha matarayamahi quiha. Ja copihacati xo ra. ⁷ Jasca, tobi quiha yoyohai ca nohiria huëtsa bo. “Jënimä tsi xo no quiahaina” icani quiha pë. “No quiano tsi oquë tsi jisiquixëhi quiha Dios parayamahai ca jabi-jabiria. Jatsi toca pi Dios no oquëhuano tsi ¿jënahuariaxo jochacanaibo noqui ja tocana?” icani quiha pë. ⁸ Anoma tsi xo toca ca chanicanaina ra. “¿Yoi ca ai canomani, Diós noqui shomahuano?” iqui jascaria tsi xo toca ca chani pë. Anoma tsi xo toca ca ma shinahaina iquia. Jabi tobi quiha toa ëa ranixëni cabø rë. “Toca tsi chaniqui Pablo” icani quiha mato ó ca huësti huësti cabø pë. Tocayamaquia ra. Tënëtiya qui raahacacaxëcahi quiha tocacanaibo ra.

Jochaqué jatiroha cabo

⁹ Jatsi, ḡjënixëhi ni noa jodiobo yoati na? ḡCarayanabo oquë ma ni noqui jodiobo? Oquë ma xo noa ra. Jochahi quiha jatiroha ca nohiria bo. Jochahi quiha jodiobo. Jochahi quiha carayanabo ri. Jabi jochacanaibo nohiria bo tēquë nori è jismaquë ra. ¹⁰ Toca tsi nohiria yoati tsi chanihi quiha Quënëhacanish cabo ri. Nëcahi quiha:

“Yama tsi xo mëstëxëni cato; yama ra.

¹¹ Yama tsi xo jabija ca cahëhai cato rë.

Yama tsi xo Dios mërahai cato rë.

¹² Dios quima casoniquë jatiroha cabo; janyama bocani quiha jato tēquëta.

Jasca, yama tsi xo jia ca acai cato; yama ra.

¹³ Jasca, anomá tsi xo nohiria chanihaina, nami pisi jascaria.

Jato chaní tsi quiacani quiha pë.

Rono ba veneno jascaria tsi xo toa ja chanicanaina ra.

¹⁴ Jasca, yoixëni ca caxa ca chani icani quiha.

¹⁵ Jasca, mahitsa nohiria acascani quiha.

¹⁶ Jahuënia ja bocanai cató tsi ténëhi quiha nohiria bo rë jato tahëxo na.

¹⁷ Jasca, nohiria ya rabënatí cahëyamacani quiha pë.

¹⁸ Jasca, Dios qui raquëyamacani quiha ra” tihi ca tsi ii quiha. Jabi nëca tsi chanihi quiha Quënëhacanish cabo jato yoati na ra.

¹⁹ Jabi jodiobo qui naa yoba-yobaria acacaniquë ra. Jato yoba yoi tsi xo naa ra. Jato qui Diós ani quiha. Jato qui chanihi quiha naa yoba, jato pasimaxëna. Japi, ḡjënahuariahax “Jocha yama xo noa” i jaca na? Jasca, Dios copi bicaxëcani quiha

carayanabo ri, naa nohiria bo tēquë. Paxaya-macaxëcani quiha. ²⁰Japi Moisés yoba no nicahai cató tsi mëstëhuahacatimaxëni xo noa, Dios bësojó no. Jama, Dios yobá tsi noba jocha cahëqui noa ra. Toca tsi jocha noqui cahëmahi quiha Dios.

Dios tsi xo toa noqui mëstëhuahaina

²¹Jabi jaboqui quinia huëtsa noqui jismahi quiha Dios, mëstëhuahacati. Moisés yoba bo no nicahai cató tsi jaboqui noqui biyamahi quiha ra. Jama, siri tsi naa mëstëhuahacati quinia paxa ca Quënëhacanish cabo, Dios Chani yoanish cabو, tihi cabá yoapaoni quiha. ²²Jaboqui nohiria bo tēquë, naa jahuë Jesucristo qui chitimicanaibo bichi quiha. Ja qui ja chitimicano tsi jato mëstëhuahi quiha. Jatsi jaboqui Dios qui jaharisi tsi xo nohiria bo tēquë. Yama tsi xo oquë cato ra. ²³Jochaqué jatiroha cabو ra, naa jodiobo carayanabo tēquë. Dios jabi narisqui noa rë. ²⁴Jaboqui ja noihami cató tsi noqui tēquë mëstëhuahi quiha Dios. Copiyama tsi xo toa no bax ja anima. Jocha quima noqui Diós paquëmaniquë jahuë Cristo ini cató no. ²⁵Diós jahuë Baqué ani quiha, nohiria bo bax nati. Noba jocha quëshpi ja nani quiha. Ja tocami quiha, ja qui no chitimihai cató tsi noba jocha masahacano iquish na. Toca tsi ja mëstë ca copihai ca Diós noqui jismaniquë ra. Jabi siri tsi nohiria ba jocha copiyamahacani quiha. ²⁶Jama, jaboqui ja mëstë ca copihai ca noqui jismacatsi quiha. Jariapari mëstë ja iquiina, jatsi jahuë Jesu qui chitimicanaibo ja mëstëhuahaina, tihi cabو tsi noqui cahëmacatsi quiha Dios jaboqui.

²⁷ Japi toca tsi Diós noqui mëstëhuano tsi Ɂjënahuariahax “Jia tsi xo no acaina” i no na? Jasca, Moisés yobá pi Diós noqui xabahamarohano tsi “Jia tsi xo no acaina” iti mëtsa no iquë aquë pë. Jama, jahuë Baqué qui no chitimihai cató tsi noqui xabahamahi quiha. ²⁸ Jarohari tsi Dios bësojó mëstëhuahacaxéhi quiha nohiria ra, Cristo qui ja chitimicaquë no, Moisés yoba ja nicacanai cató nomari.

²⁹ Ja tsi xo toa nohiria bo tëquë, naa jodiobo, carayanabo, tihi cabi bichi quiha Dios jasca ca quiniá no. Jatiroha ca nohiria ba Dios tsi xo naa Dios. ³⁰ Jabi huësti Dios roha tsi xo ra. Jasca, huësti roha tsi xo Diós nohiria xabahamati quinia. Jodiobo, carayanabo tëquë, tihi cabi xabahamahi quiha, jahuë Baqué qui ja chitimicaquë no. ³¹ Jatsi, ɁDios yoba quëyohi ni noa, “No chitimihai cató tsi noqui xabahamahi quiha Dios” i no quë no? Ayamaqui noa. “Jënima tsi xo Dios yoba” iqui noa ra.

4

Dios qui Abraham chitimina

¹ Jaboqui tsi Abraham yamabo, naa noqui jodi-oba rëquëyamabo yoati tsi mato yoapariquia. ² Jabi jia tsi xo toa Abrahám anina. Jama, ja ani ca iqui tsi mëstëhuahaca-rohapihi tsi “Jënima xo ëa ra” iti mëtsa ja iquë aniquë ra. Jama, Dios bësojo xo tsi jamë ocahuati mëtsama ja ini quiha. ³ Quënëhacanish cabi qui no tsayano. “Dios qui Abraham chitiminiquë” ii quiha. “Toca tsi mëstë ja tocahacaniquë” ii quiha.

⁴ Jatsi shinaparicana. Copihacaxëhi quiha yonocohai cato. Parata ja qui ahi quiha jahuë chama, jahuë yonoco quëshpi na. Mahitsa toa copi biyamahi quiha. ⁵ Jama, mahitsa noqui bichi quiha Dios ra. Dios qui iriama tsi xo toa jodioba yoba no acaina. No acai cató tsi xabahamahacatimaxëni xo noa. Jama, mëquëya ca jochahuaxëni ca bichi quiha, ja qui no chitimiquë no. Mëstë no tocahacati xo ja qui no chitimihai ca tahëxo na.

⁶ Japi “Ranihi quiha toa nohiria” i David yamabo ni quiha, copixoma tsi mëstë toa joni Diós tocani quëshpi na. Jabi nëca tsi naa ranihai ca joni yoati tsi David yamabá quënëníquë:

⁷ “Mato jocha Diós masano tsi mato jocha niahcano tsi rani-raniqui mato.

⁸ Jahuë libro ó tsi mato jocha Ibobá quënëyamano tsi rani-raniqui mato ra”
i David yamabo ni quiha.

⁹ ¿Jabi tsohuë ni naa ranicanaibo? ¿Jodiobo roha ma ni naa nëca ca ranicanaibo pa? ¿Jabi nëca tsi raniyamayamacahi ni carayanabo ri? Jabi jariapari tsi quiha Dios qui Abraham chitiminiquë. Jaquirëqué ja chitimihai ca tahëxo tsi quiha mëstë Diós Abraham tocaniquë. ¹⁰ Jabi, ¿jënino tsi mëstë Diós Abraham tocani? Ja jibirishahacanox pari no tsi quiha Diós shomahuaniquë ra. ¹¹ Jariapari tsi quiha Dios qui Abraham chitiminiquë. Jaquirëqué jibirishati jabi ja biniquë, ja chitimihai ca tahëxo Diós bini ca jismati. Japi nëca tsi Abraham xocobo yoi bo manëhi quiha carayanabo ri, naa Dios qui ja chitimicaquë no. Ja chitimicanai ca tahëxo tsi jato ri bichi quiha Dios, jibirishati jabi tahëxo ja nomari. ¹² Jasca, Abraham xocobo yoi bo tsi xo

jibirishahacanish ca jodiobo ri, Abraham jascaria tsi ja chitimicaquë no. Jato mëbiyamahi quiha jato jibirishati jabi, xabahamahacatì. Jabi Abraham jibirishahacanox pari no tsi Diós toa joni mëstë tocaniquë.

Moisés yobá tsi mëstëhuahacatimaxëni xo nohiria

¹³ Jabi Abraham, jahuë chahitaxocobo, tihi cabو Diós shomahuaniquë, “Mai tēquë ibohuaxëqui mato” i jato qui Dios niquë no. Jabi Abraham yamabo Dios qui chitimini ca tahëxo tsi quiha Diós toa joni shomahuaniquë, jodioba jabi ja nicani cató nomari. ¹⁴ Jama, “Jodioba jabi banahuacanaibo shomahuahi quiha Dios” i-ipinono tsi mahitsa tsi xo toa Dios qui no chitimihaina iquia. Jasca, mahitsa Abraham yamabo qui Diós Chani iquë ani quiha. ¹⁵ Jabi Moisés yobá tsi nohiria mëstëhuayamahi quiha Dios. Jama, toa yoba iqui tsi nohiria bo qui caxahi quiha, ja nicayamacanai quëshpi na. Jabi toa yoba pi iyamarohano tsi jato qui Dios quësoyamaquë aniquë. ¹⁶ Ja quëshpi tsi ja qui chitimicanaibo roha shomahuahi quiha Dios. Copixoma tsi noqui bichi quiha. Toca tsi shomahuahacaxëhi quiha Abraham chahitaxocobo yoi bo tēquë. Shomahuahacaxëhi quiha Dios qui chitimihai ca jodiobo. Jasca, shomahuahacaxëhi quiha Dios qui chitimihai ca carayanabo ri. Jabi Abraham chahitaxocobo yoi bo xo noqui chitimicanaibo tēquëta; noba jahëpa quiha. ¹⁷ Jabi ¿tocayamayamahi ni Quënëhacanish cabo ra? naa “Huéstima ca nohiria ba jahëpa mia manëmaquia” i Abraham qui Dios nina. Parayamaniquë Dios. Jabi Dios, naa rësonish cabo Bësomahai ca Dios

Chani qui Abraham chitimiyoini quiha. Jahuë Chaní tsi jatiroha ca nëhohuanish ca Dios tsi xo naa.

¹⁸ Jabi sirixëni ax tsi quiha jari Dios qui Abraham chitiminiquë, “Baqué mi qui axëquia” i ja qui Dios ni quëshpi na. Toatiyá tsi jari baqué saihuati ó Abraham pasoni quiha, sirixëni ja iqué ri. Japi huëstima ca nohiria ba jahëpa ja manëni quiha, ja yoahacani jascaria. Jabi “Huëstima ca chahitaxocobo jayaxëqui mia” ¿i ja qui Dios yamayamani?
¹⁹ Jaha tsi payoyamani quiha Dios qui Abraham chitimihaina, cien ca años ja iqué ri. Toatiyá tsi xocobo saihuati mëtsama ja ini quiha. Jasca Sara ri; sirixëni quiha. ²⁰ Jama, jari Diós ja qui yoani ca Chani qui Abraham chitiminiquë. Jari baqué ó ja pasoni quiha. “Baqué saihuayamaxëquia rë” iyama tsi quiha Abraham niquë ra. Jama, chamananiquë Dios qui ja chitimihaina. Jasca, jia tsi Dios ja ocahuani quiha. ²¹ Ja yoani ca jatihuati mëtsa Dios nori ca ja cahëyoini quiha. ²² Ja tsi xo toa mëstë Abraham tocahacaniquë, ja chitimihai ca tahëhxan na.

²³⁻²⁴ Jabi Abraham bax roha ma xo toa Diós yoanina ra. No bax ri ja quënëhacani quiha, naa “Ja chitimihai ca tahëxo mëstë ja tocahacaniquë” iquina. Toca tsi noqui ri bichi quiha Dios, Jesucristo bësotëquëmanish ca qui no chitimiquë no. ²⁵ Noba jocha quëshpi tsi Jesu namëhacaniquë. Jatsi Diós bësomaniquë noqui mëstëhuaxëna.

5

Dios ya no rabënahaina

¹ Jabi Dios Chani qui no chitimihai cató tsi no mëstëhuahacaniquë. Ja iqui tsi Dios ya rabënaqui noa ra, no bax Jesucristo ini iqui na. ² No chitimihai ca iqui tsi Dios qui noqui Cristó mëpiniquë. Jaboqui shoma xo noa ra. Rani-raniqui noa, Dios oquë-oquëria biti ó pasohi na. ³ Jasca, jaboqui rani-raniqui noa, noqui pi nohiria bá yosiquë no ri. Toca tsi noba tënëti chama cosihuahi quiha noqui ja yosicanaina ra. ⁴ No tënëno tsi oquënaxëhi quiha noba jabi, ja tanamahacahai quëshpi na. Jasca, noba jabi pi tanamahacano tsi oquënaxëhi quiha jaha no pasohaina. ⁵ Jasca, jaboqui Diós noqui noihai ca cahëqui noa, noqui acakanish ca Espíritu Santó no. Espíritu Santó tsi noba shina qui Diós noihai ca japahacani quiha. Ja tsi xo toa mahitsa ma xo toa jaha no pasohaina. Noqui ranihuahi quiha ra.

⁶ Jabi noitiria-nono tsi noqui jochahuaxëni cabo bax Cristo naniquë, Dios qui jia ca xabacá no. ⁷ Anomaria tsi xo Diós noiolina ra. Toca ma xo no noiolina rë. Bëronoma tsi xo toa joni shinajiaxëni ca bax no namëhacahaina. Tocacasyama xo noa. Jabi huësti huësti ca jahuë rabëtiria bax namitsa pa, noihi na. ⁸ Jama, Diós jahuë Cristo raaniquë no bax nati, jochacanaibo no iquë no. Toca tsi ja noi-noihai ca noqui ja jismani quiha. ⁹ Jasca, jahuë Cristo nani cató tsi quiha mëstë no tocacaniquë. Tocahi tsi ¿jënahuariahax Dios noqui caxana jaroha ca barí no ra? ¹⁰ Jabi Dios pasomaha no i-ipaoni quiha. Tocanono tsi jahuë Baqué nani cató tsi quiha jahuë rabëtiria bo noqui ja manëmaniquë ra. Jaboqui pi jahuë rabëti bo inono tsi ¿oquë tsi noqui xabahamayamayamaxëhi ni Dios, bëso jahuë

Baquë nori iqui na? ¹¹ Jasca, Dios qui raniqui noa, noba Ibo Jesucristo ini iqui na. Ja ini iqui tsi Dios ya rabënati mëtsa xo noa ra.

Adán anina — Cristó anina

¹² Jabi Adán yoyoni iqui tsi maí ca nohiria bo xérëquë tsi jocha chitahëniquë. Jasca, Adán jocha tahëhax tsi rësotsi nohiria bo niquë. Jochahi quiha nohiria bo tëquë pë. Jaha tsi jato jocha tahëhax tsi rësoyocani quiha. ¹³ Jabi Moisés yamabo qui Diós jahuë yoba anox pari no tsi nohiria jochapaoniquë. Jama, toatiyá tsi quiha jato jocha tocahacayamani quiha, jari Moisés yamabo qui Dios yoba acacayamani iqui na. ¹⁴ Toatiyá tsi quiha jato jocha iqui tsi Moisés rëquë ca bësocanaibo nani quiha jato ri, yoba-yobaria pasomaha ja jochayamacaquë ri, naa Adán jochani jascaria.

Jabi Adán yoyoniquë rë. Jama, tocayamaniquë mai qui jonish ca Cristo. ¹⁵ Jasca, jocha Adán chitahëhuaniquë pë. Jama, toa jocha oquë tsi xo Diós noqui shomahuahaina ra. Huësti ca joni jocha tahëhax tsi rësohi quiha nohiria bo tëquë; jama, toa jocha oquë tsi xo Diós noqui noihaina ra. Ja noihai ca jismahacaniquë huësti ca joni, naa Jesucristo ja raaquë no, maí ca nohiria bo xabahamaxëna. ¹⁶ Jasca, Adán jocha tahëhax tsi rësohi quiha nohiria bo tëquë. “Jocha jaya xo jatiroha cabo” ii quiha Dios. Jama, jocha huëstima cabo tahëxo tsi jahuë Baquë Diós aniquë, no mëstëhuahacano iquish na. ¹⁷ Jabi huësti ca joni, naa Adán ani ca jocha tahëhax tsi rësohi quiha jatiroha cabo. Jama, joni huëtsa tahëhax tsi bëso-bësyoiqui noa, naa noqui shomahuahacanish cabo. Jesucristó

ani ca tahëxo tsi quiha noqui Diós shomahuaniquë ra. Copixoma tsi noqui mëstëhuahi quiha.

¹⁸ Jasca, Adán jocha tahëhax tsi nohiria bo tëquë quësohacaniquë. Jama, Jesucristo ini tahëxo tsi mëstë nohiria tocahacaniquë. Jaha tsi bësocani quiha ra. ¹⁹ Huësti ca nicamisxëni ca joni tahëhax tsi quiha jochacanaibo nohiria bo tëquë manëniquë rë. Jama, Dios qui jia tsi Jesucristó nicaní ca iqui tsi mëstëhuahacahi quiha huëstima cabo ra.

²⁰ Jabi Moisés qui jahuë yoba Diós aniquë, nohiria ba yoiria ca jocha jismaxëna. Ja tahëhax tsi quiha oquënaniquë jocha rë. Jatsi nohiria ba jocha oquënaquë tsi quiha oquënaniquë Diós noihi ri. Jabi anomaria tsi xo Diós noihaina ra; nohiria ba jocha oquë nori. ²¹ Jocha iqui tsi rësoqui noa. Jama, Diós noihi ca iqui tsi no mëstëhuahacaniquë. Ja noihi ca iqui tsi bëso-bësopaoxëqui noa, noba Ibo Jesucristó no.

6

Nobajabi siri nanina

¹ Jabi noba jocha oquë tsi xo Diós noihaina ra. Jama, “Jari no jochapaono ra, oquë tsi Diós noqui noino iquish na” ² Anoma tsi xo toca ca shinacanaina ra. Chahahuahax jocha qui no rësoniquë. Jocha qui rësohi tsi ³ *¿jënahuariahax jari no jochacasna ra?* ³ *¿Jëni pi ni, no ashimahacaquë no?* Tonia cahëyamaqui mato. Chahahuahax tsi no ashimahacaniquë, Jesucristo ya no rabënahai ca jismaxëna. Jabi noba jocha quëshpi

tsi Cristo naquë tsi quiha ja bëta no naniquë no qui ri. ⁴ Ja bëta no naquë tsi quiha Cristo ya noba jabi siri maihuahacaniquë. Toca ca jismahi quiha no ashimahacahaina. Toca tsi ja bëta jocha qui no rësoniquë noba jabi paxa chitahëno iquish na. Jahuë chama-chamariá tsi no qui bësoyoimahi quiha Jahëpa Dios, jahuë Baquë Jesucristo ja bësotëquëmani jascaria.

⁵ Jabi Cristo ya no rësoniquë, noba jocha quëshpi tsi ja naquë no. Rësohi tsi noba jabi siri quima no aquëquëni quiha. Ja bëta rësohax ñja bëta bësoyoiyamaxëhi ni noa ra, naa Cristo bësotëquëmahacani jascaria? ⁶ Jabi Cristo ya noba jabi siri namëhacani quiha cruzó no, no nohó ca jocha bëbohacano iquish na. Noqui jochá yonayamano ra. ⁷ Jabi jocha qui pi nohuria rësono tsi bëboti mëtsama xo jocha ra. Jocha quima aquëquë xo ra. ⁸ Jabi Cristo ya rësohi tsi jahuë jabi jia ca xatënaxëqui noa. Ja bëta bësoyoixëqui noa. ⁹ Jabi rësotëquëyamapistriaxëhi quiha Cristo ra. ¹⁰ Jocha tahëhax tsi huësti roha tsi Cristo nani quiha jocha chama quëyoxëna. Jocha quëshpi tsi rësotëquëyamapistriaxëhi quiha. Jasca, jaboqui tsi Dios ya rabëna-rabënahi quiha bësohi na. ¹¹ Jascaria tsi toca tsi mato jocha jabi qui bësoyama ca mamë ma tocabëti xo, Dios qui bëso ma nori. Jaboqui Dios nicaqui mato, Jesucristo ó ma nori iqu na.

¹² Japi mato yora bo ó xo tsi jochá yonayamano, yoi ca amaxëna. ¹³ Mato yora bo, naa mato mëquë bo, mato bëro, mato jana, tihi cabو jochá yonayamano mato jochamaxëna. Jama, Dios qui

mamë acahuë jaboqui bësyoiquí na. Jaboqui chahahuacanaibo xo mato. Japi mato mëquënë, mato bëro, mato jana, tihi cabو Diós yonano jia ca ati. ¹⁴ Tocapimano tsi mato yonayamaxëhi quiha jocha ra, Dios noihai cató tsi ma yonahacahai iqui na. Moisés yoba namá ma xo mato ra. Mato qui quësohai ca yoba tsi xo toa. Jama, jaboqui Diós noihai ca tsi xo toa noqui mëbihaina, jocha bëboti.

Jocha yonati — Dios yonati

¹⁵ Jabija. Jaboqui noqui yonayamaqui Moisés yoba ra. Jaboqui Diós noihai namá bëso xo noa. Ja iqui tsi jochacasyama xo noa ra. ¿Jënhuariahax “Jénima tsi xo no jochahaina jaboqui” i no na? Anoma tsi xo toca ca ma shinahaina iquia. ¹⁶ Jabi yonati manëqui mato, tsahuécara qui mamë ma aquë no nicaxëna. Jasca, jocha pi nicahi tsi jocha yonati tsi xo toa joni. Toa quinia tsi xo rëshaina. Jama, Dios yonati tsi xo toa jia ca acatsai cato. Mëstëhuahacati quinia tsi xo toa ra. ¹⁷ Jabi jocha yonati bo ma i-ipaoni quiha; jama, jaboqui ma tiisimahacani ca yoba qui nicariaqui mato ra. Ja quëshpi tsi Dios qui “Gracias” iquia. ¹⁸ Jabi jocha quima, naa mato ibo siri quima ma paquémahacani quiha. Jatsi Dios yonati bo ma acacani quiha jia ca ati. ¹⁹ Nëca tsi mato qui chaniquia, ma cahëyoino iquish na. Jocha yonati bo ma i-ipaoni quiha yoi ca axëna. Jatiroha ca yoi ca ma a-aparoniquë; jama, jaboqui Dios yonati bo ma manëxëti xo jia ca axëna.

²⁰ Jia ca ati basi tsi ma i-ipaoniquë rë, jocha yonati bo ma iniquë no. Toatiyá tsi jia ca ma acasyamani quiha. ²¹ Jasca, toatiyá tsi

quiha yoi ca roha ma t  sapaoni quiha. Jabi Dios quima aqu  qu  x  hi quiha toca ca yoyocanaibo ra. ²² Jama, jaboqui Dios yonati bo xo mato ra. Jocha quima ma aqu  qu  niqu   iquia. Ja qu  shpi tsi Dios bax b  socasqui mato. Jarohari tsi b  so-b  sopaox  qui mato. ²³ Jabi jocha qu  shpi bo tsi r  sohi quiha nohiria bo. Jama, no copinoma tsi noqui b  so-b  sopaoxmax  hi quiha Dios, noba Ibo Jesucristo no.

7

Moisés yoba quima no paqu  mahacanina

¹ Jabi    yoacatsai ca cah  qui mato,   b  e xat   b  , gobierno yoba cah  x  ni cabo ma nori iqui na. Jabi gobierno yoba nicahi quiha nohiria b  soqu   na. Jama ja r  sopino tsi toa nohiria yonati m  tsama xo gobierno yoba. ² N  capa. Chani pistia mato yoacasquia, ma cah  yoino iquish na. Jabi jahu   b  n   yoba nicax  ti xo ahuini, ja b  soqu   no. Tocax  ti quiha ii quiha noba yoba-yobaria. Jatsi b  n   ya racax  hi quiha ahuini. Jama jahu   b  n   pi r  sono tsi   j  nhuariaxo jahu   yoba ja nicana? Jatsi jahu   yoba quima aqu  qu  hi quiha ahuini, b  n   hu  tsa biti, b  soyama jahu   b  n   nori iqui na. ³ Jama, anoma tsi xo b  n   hu  tsa bichiina, jari jahu   b  n   b  sono. Bichi tsi jochax  hi quiha ahuini p  . Jama, jahu   b  n   pi r  sono tsi yoba quima aqu  qu  hi quiha yoxa, b  n   hu  tsa bix  na. Nohiria yoba nam   ma xo ahuini jaari. Jatsi jochayamax  hi quiha ahuini, b  n   hu  tsa ja biqu   no.

⁴ Jascaria tsi Moisés yoba quima ma paqu  mahacanique Cristo r  soqu   no. Cristo ya tsi toa yoba qui ma r  soni quiha. Japi Moisés

yoba quima ma aquéquëni quiha Ibo huëtsa, naa Bësotëquënish ca bixëna. Jabi jahuë Cristo noqui bimacatsi quiha Dios, ja bax jia ca jahuë bo no saihuano iquish na. ⁵ Chahahuanox pari tsi noba jabi siri ó tsi no bëso-bsopaoniquë. Toatiyá tsi Moisés yobá tsi no nohó ca jochahuaxëni ca jabi tsamahacapaoniquë, noqui jochamati. No nohó ca yoi ca jahuë bo toa Moisés yobá saihuani quiha. Toca tsi noqui ja namëni quiha. Jabi toa yobá tsi quiha no yonahacapaoniquë rë. ⁶ Jama, jaboqui noqui yonayamahi quiha ra. Japi Dios bax bësoyoixëti mëtsa xo noa, Espíritu Santo quinia paxá no. Quinia sirí tsi, naa Moisés yoba namá tsi bësoyamaqui noa jaboqui.

Jocha bërohuahi quiha Diós ani ca yoba

⁷ ¿Jënixëhi ni noa sa? “Yoi tsi xo toa Moisés qui Diós ani ca yoba” ¿iixëhi ni noa pa? Iyamaxëqui noa. Yoi ma xo jahuë yoba ra. Toa yoba pi Diós noqui ayamarohano tsi ¿jënhuariaxo tsi jocha no cahëna? Nëcapa. “Anoma tsi xo toa mato xatë ba jahuëmishni bo ó quëehaina” ii quiha Moisés qui acacani ca yoba. “Mato xatë ba jahuëmishni bo ó quëeyamacana” i toa yoba pi yamarohano tsi ¿jënhuariaxo tsi anoma ca ja iqui ca no cahëqué ana? ⁸ Jama, toa yobá tsi è nohó ca jocha tsamahacaquë pë, yoi ca ó noqui quëëmati. Jabi toa yoba pi iyamarohano tsi chama yama jocha iquë aquë, yoi ca ëa amati. ⁹ Jasca, Dios yoba cahëyamahi tsi rani tsi è i-ipaoniquë. Toatiyá tsi è qui quësonoma Dios yoba i-ipaoni quiha, jahuë yoba è cahëyamani iqui na. Jama, Dios yoba è jabiquë tsi è nohó ca jocha tsamahacaniquë, yoi ca ëa amati. Jatsi

ë cohuënaniquë noho jocha bërohuahacani iqui na.
10 Toa yoba jia ca ë qui quësoni quiha. Jasca, ëa toa yobá mëbiyamani quiha quinia jia tsi bësoti. **11** Dios yoba jia cató tsi ëa jochá paraniquë rë. Yoi ca ëa ja amani quiha. Jatsi ë cohuëniquë, Dios yoba ë qui quësoni iqui na.

12 Jama, jari jénima tsi xo Diós ani ca yoba iquia. Yoi yama quiha. Mëstë quiha. **13** Jama, ¿jari mato qui yoi ni Moisés qui Diós ani ca yoba sa? “Noqui namëhi quiha toa yoba jia cato pë. ¿Jénahuariahax jia ca ja ina?” ¿ii ni mato sa? Nicaparicana. Noqui namëyamaxëhi quiha Dios yoba ra. Jama, noqui namëhai ca tsi xo toa no nohó ca yoixëni ca jocha ra. Dios yoba jia cató tsi ëa namëhi quiha pë. Jasca, toca tsi noqui bëro xo jocha jabi yoi. Anomaria tsi xo jocha ra. Paramisxëni quiha. Jishopë. Dios yoba jia ca bichi quiha, yoi ca ëa amaxëna.

Yonamisxëni tsi xo jocha

14 Espíritu Santó tsi Dios yoba acacaniquë. Jénima tsi xo Dios yoba. Jama, ëa ti tsi xo jiayama, jocha yonati ë nori iqui na. **15** Noitiria ca ëa xo naa ra. Jia ca acasquia, ati mëtsa ariati. Jaha tsi ë qui yoi ca aquia pë. **16** Jabi yoi ca pi ë ano tsi ë qui quësohi quiha noho shinana. Toca tsi jia ca Dios yoba nori ca cahëquia. **17** Jabi ë nohó ca jocha tsi xo toa yoi ca amati ibo, ëa yoi nomari. **18** Jabi yama tsi xo toa ë nohó ca jia cato rë. Jia yama xo noho jabi. Jia ca ati ó quëëquia, ati mëtsa ariati. **19** Jia ca pi acasquí tsi ë ati mëtsa ca ariati rë. E acasyamahai ca jahuë yoi bo tsi xo toa ë acaina pë. **20** E qui yoi ca ë ano tsi ë nohó ca jocha tsi xo amati ibo, ëa yoi nomari.

²¹ Jatsi jabija tsi xo naa ë yoahaina: Jia ca pi ë acasno tsi tobi ë nohó ca yoi cato rë. Ea chitiahí quiha rë, jia ca ë ayamano iquish na. ²² Noho jabi paxa tahëxo tsi Dios yoba noiquia nicaxëna. ²³ Jama, ë nohó tsi xo yoba huëtsa rë, naa noho shina pasomaha ca yoba. Jocha yoba tsi xo naa ë nohó cato rë. Ea yonacatsi quiha. Ea jochamacatsi quiha pë. ²⁴⁻²⁵ Japi ëa ti tsi xo noitiria ra. Noho jabi paxa iqui tsi Dios yoba nicacasquia ra; jama, tobi quiha jabi siri. Ja tsi xo toa ëa jochamacatsaina rë. Jabi ¿tsohuëcara ni toa ëa mëbiti mëtsa cato ra? ¿Tsohuëcara ni toa ë nohó ca jochahuaxëni ca jabi bëboti mëtsa cato ra? Shoma xo ëa ra. Noba Ibo Jesucristo tsi xo toa ëa mëbiti mëtsa cato iquia. Jocha quima ëa paquëmanish ca tsi xo naa ra.

8

Espíritu Santo quinia ó tsi no bësohaina

¹ Jabi jaboqui quësohacatimaxëni tsi xo toa Jesucristo ó cato ra. ² Quinia huëtsa ó tsi bësohi quiha. Jasca, Cristo qui ja chitimino tsi ja qui Espíritu Santo acacaqué. Jaha tsi namëhai ca jocha chama quima ja paquëmahacaha quiha bësomahai ca Espíritu Santo chamá no ra. ³ Jabi jocha chama noqui paquëmatimaxëni Moisés yoba iniquë ra. Noba noma jabi iqui tsi chama yama toa Moisés yoba ini quiha, noqui mëbiti. Jatsi quinia huëtsa Diós noqui aniquë xabahamahacati. Jari-apari tsi quiha mai qui jahuë Baqué ja raaniquë. Jaquirëqué noba noma jabi, noba yora, tihi cabو jahuë Baqué sahuëniquë coxo na. Jatsi noba jasca ca yora jayahi tsi ja naniquë noba jocha quima

noqui paquëmaxëna. ⁴ Toca tsi Diós aniquë ra, mëstë ca jabi no jayano iquish na, naa Moisés yobá yoani jascaria. Japi jaboqui noba noma jabi nicayamaqui noa, Espíritu Santo nicahi nori.

⁵ Jabi maí ca jabi bo shinahi quiha jato noma jabi nicacanaibo. Jama, mana ca jahuë bo shinahi quiha Espíritu Santo nicacanaibo. ⁶ Jabi tënëtiya qui mëpihacahi quiha maí ca jahuë bo shinacanaibo. Jama, mana tsi bocani quiha Dios jahuë bo shinacanaibo. Bësoyoicaxë cani quiha toca cabo. Jasca, bëpasicaxëcani quiha. ⁷ Jabi toca xo ra. Dios pasomaha tsi xo toa jahuë noma jabí tsi yonahacahax cato. Dios yoba nicacasyamahai ca tsi xo toa. Dios yoba nicatimaxëni quiha. ⁸ Jasca, Dios ranihuatimaxëni xo jochahuaxëni ca jahuë noma jabí tsi yonahacahai cato. ⁹ Jama, toca ma xo mato iquia. Chahahuacanaibo xo mato ra. Mato noma jabi nicayamaqui mato, Espíritu Santo nori, mato ó ja bësohai iqui na. Jabi Cristó-na ma xo toa Espíritu Santo jayama cato. ¹⁰ Jama, mato ó pi Cristo bësono tsi shoma xo mato ra. Jabi rësoxëhi quiha mato yora bo. Jama, bësoyoixëqui mato shinana, ma mëstëhuahacani iqui na. ¹¹ Espíritu Santo jayahí tsi bësotëquéxëqui mato ra. Jabi Espíritu Santo chamá tsi jahuë Cristo Diós bësomaniquë. Jasca, mato rësohai ca yora bo ri bësomaxëhi quiha Dios ra, mato ó ca bësohai ca Espíritu Santó no.

¹² Japi mato jochahuaxëni ca noma jabi qui ma nicayamano, ëbë xatë bá. ¹³ Mato noma jabi pi nicahi tsi rësoxëqui mato ra. Jama, Espíritu Santo chamá tsi mato noma jabí acatsai ca namëpihi tsi bësoyoixëqui mato. ¹⁴ Jabi Espíritu Santó

mëpihacanish cabotxi xo Dios xocobo ra. ¹⁵ Ja iqui tsi Dios qui no raquëyamaxëti xo, naa mëmëhai ca raquëria ca yonati bo jascaria. Yonati bo ma xo noa, Dios xocobo nori. Ja quëshpi tsi “Noho Jahëpa, noho Jahëpa” iqui noa Dios qui. ¹⁶ Jasca, noba shina qui chanihi quiha Espíritu Santo ri, “Dios baquë yoi bo xo mato” iquiina. ¹⁷ Dios baquë bo iipihi tsi noba Jahëpa jahuë bo xatënaxëqui noa ra. Jasca, Diós jahuë Baquë qui ani ca jahuë bo tëquë xatënaxëqui noa Cristo yahax na. Jaha tsi jaboqui Cristo ya no tënëxëti xo, jahuë oquë xatënaxëna ra.

Jisiquixëhai ca oquë

¹⁸ Jabi iriama tsi xo toa jaboqui Cristo quëshpi tsi no tënëhaina iquia ra. Mahitsa quiha. Jaquirëquë tsi jisiquixëhi quiha noqui acacaxëhai ca oquë-oquëria. Jiarijaxëhi quiha. ¹⁹ Toa barí tsi bësomahacaxëhi quiha Dios xocobo. Dios oquë xatënacaxëcani quiha ra. Jabi toa bari ó pasocani quiha nëhohuahaca-canish ca jahuë bo tëquë ri. ²⁰⁻²¹ Jabi siri tsi naa mai, nihi, yohina bo, chaxpa bo, tihi ca nëhohuahacanish cabotëquë yoshihuahacani quiha Adán jocha tahëhax na. Rësomahi quiha Ibo Dios, jahuë shina ja nori iqui na. Jasca, jaboqui poronahi quiha jatiroha caborësohax na. Jama, toa barí tsi yamaxëhi quiha rësohaina ra. Jasca, jocha quima paquëmahacaxëhi quiha naa mai ri, naa jocha quima Dios xocobo paquëmahacaxëhai jascaria. ²² Jariapari rohari tsi tënëhi nori iqui quiha Diós nëhohuani ca tëquë, naa tséquëhai ca bari ó pasoquí na.

²³ Jabi toca xo noqui ri, naa Espíritu Santo binish cabotxi. Mana ca jahuë bo no tananiquë, noqui

Espíritu Santo acacaquë no. Toa noba yora paxa bo ó quëeriaqui noa noqui ri ra, jocha quima aquéquëxëna. Toa tséquëhai ca barí tsi Diós-na bo qui riixëqui noa. Ja tsi xo toa “Jëë, jëë” iqui noa, noqui ri, jaha quëëhi na. ²⁴ Yora paxa bo ó pasoqui noa bixëna ra. Jari jisyamaqui noa rë. Jama, jaha pasohi tsi, “Xabahamahacaxëqui noa” iqui noa. ²⁵ Jatsi jaboqui noba bëroma ca yora paxa bo ó no pasoxëti xo. Manaqui noa ra, yosanaxoma.

²⁶ Jasca, noqui mëbihi quiha Espíritu Santo ri, chama yama no iqué no. Jia pi Dios qui bëhoxti no cahëyamano tsi Jahëpa Dios qui no bax chanihi quiha. Jabi anomaria tsi xo toa Espíritu Santo no bax bëhoxhaina ra. Yoanoma quiha. ²⁷ Jabi Espíritu Santó no bax bënähai ca jahuë bo cahëhi quiha Jahëpa ra, naa jatiroha caba shina cahëxëni cato. Jasca, Dios nohiria yoi bo bax chani-chaniriah quiha Espíritu Santo, Dios quiniá tsi no bax nicati cahëhai ca ja nori quëshpi na.

Jahuë-na bo ó bësohi quiha Dios

²⁸ Jabi jatiroha ca quiniá tsi noqui mëbihi quiha Dios ra. Jaha noicanaino, naa jahuë shinaná tsi quënahacanish cabo ya yonocobëquinahi quiha, jia ca axëna jato bax na. ²⁹ Jabi jariapari tsi noqui quënahacanish cabo Diós bini quiha jahuë Baquë jascaria iti. Jahuë Baquë jabi-jabiria noqui amacatsi quiha. Toca tsi jahuë Baquë oquëhuacatsi quiha, huëstima ca noma bo ja jayano iquish na. ³⁰ Jabi noqui bixo tsi Diós noqui quënaniquë ja qui no jono. Jatsi no joquë tsi noqui ja mëstëhuaniquë, ja qui jia cabonono. Mëstëhuahax tsi no bëta jahuë oquë ja xatënaniquë.

³¹ Jabi anomaria tsi xo toa no bax Diós acaina. Jatsi, ¿jénahuariahax no raquëna? Diós pi noqui mëbino tsi ¿jénahuariaxo raca tsohuécaracá noqui bëbona? ³² Jabi huashiyamaniquë Dios. Jahuë Baquë ja chitiayamani quiha. ¿No bax jahuë Baquë nati ja ayamayamani? Tocaxo tsi ¿noqui jahuë bo tëquë ayamayamaxëhi ni ra? ³³ Jasca, ¿tsohuë ni toa, noqui, naa Diós bini ca nohiria bo qui quësoti mëtsa cato? Yama xo ra, Diós noqui mëstëhuani iqui na. ³⁴ Jasca, yama tsi xo toa noba jocha quëshpi tsi noqui copiti mëtsa cato, noba jocha quëshpi tsi Cristo nani iqui na. Nahax ja bësotëquëni quiha ra. Jaboqui Dios mënëcaya ó tsi xo. Toá tsi Dios qui no bax chanihi quiha. ³⁵ Jabi anomaria tsi xo toa Cristó noqui noihaina iquia. Yama tsi xo toa Cristó noqui noihai ca jénëmati mëtsa cato ra. Noqui pi nohiria bá yosino tsi no nohó bësohi quiha. No tënepino tsi jari no nohó bësohi quiha ra. Oriquit, raiti, tihi cabó pi no narisno tsi no nohó bësohi quiha. Nohiria bá pi noqui acasno tsi jari no nohó bësohi quiha ra. ³⁶ Jabi, “Jatiroha ca barí tsi no rohahuahacaxëti xo, Dios bax naxëna” ii quiha Dios Chani. Tëpas-hacati ca manahai ca oveja jascaria xo noqui chahahuacanaibo. ³⁷ Jama, tocapino tsi jari noqui mëbihi quiha Cristo, noqui noiquí na. Ja iqui tsi bëbòbëboriaxëqui noa. ³⁸ Jabi yama tsi xo Cristó noihai ca quima noqui aquëquëmahai cato. No rësopino tsi no nohó bësohi quiha Cristo. Jasca, no bësopino tsi no nohó bësohi quiha. Ja noihai ca quima noqui aquëquëmati mëtsama xo ángel bo, yoshi bo, chama bo ra. Jasca, jaboqui, huëa huëtsa, naa jatiroha

ca xabacá tsi no nohó bësohi quiha. ³⁹ Jasca, ja noihaí ca quima aquëquëmatimaxëni xo mana ca jahuë bo, némí ca jahuë bo. Yama tsi xo toa Diós noihaí ca quima noqui aquëquëmati mëtsa cato ra. Jabi noba Ibo Jesucristó tsi noqui ja noihaí ca Diós jismaniquë ra.

9

Israél ca nohiria bá chahahuayamahaina

¹⁻² Cristo ma cahëyamahai ca iqui tsi cohuë-cohuëria ca ëa xo naa rë, ëbë jodiobo xatë bá. Mato parayamaquia ra. Ihuëria tsi xo noho shinana rë mato tahëhax na. Quiayamaquia ra, Cristóna ca ë nori iqui na. Jasca, noho shina ó bësohi quiha Espíritu Santo ri, ë quiayamano iquish na. ³ Ea nicaparicano. Noho jimibo mëbicasquia rë. Jato chahahuamacasquia. Ja iqui tsi ë qui jënima tsi xo yosihuahacahaina jato bax na. Jënima tsi xo Cristo quima ë aquëquëma-hacahaina, ja xabahamacano iquish na. ⁴ Jabi siri tsi Diós jato biniquë ra jahuë xocobo iti. Bichi tsi jahuë oquë, jahuë chama, tihi cabو jato bëta ja xaténani quiha. Jatsi Dios xabahamati chani, jahuë yoba, Dios qui arati jabi, tihi cabو jato qui acacani quiha. Jasca, “Mato shomahuaxëquia” i jato naborëquëbo qui Dios ni quiha. ⁵ Jasca, Jacob doce ca xocobo quima naa nohiria bëcani quiha. Jabi naa shomahua-hacani ca nohiria bo quima noba Cristo, noba Xabahamati Ibo joni quiha. Jodio jimibo Cristo ini quiha jaa ri. Jatiroha cabو oquë-oquëria ca tsi xo naa ra. Japi Dios no oquëhua-oquëhuarohano ra. Amén.

6 Jabi jaboqui noba Cristo chahahuayamahi quiha jodiobo tēquë rē. Ja chahahuacasyamapicano tsi “Mahitsa xo Dios Chani” ¿ixéhi ni noa pa? Iyamaqui noa. Chama jaya xo Dios Chani ra. Jabi nicaparicana. Dios xocobo yoi ma xo Israél ca nohiria bo tēquë. **7** Jasca, Abraham yamaba xocobo yoi ma xo jatiroha ca jahuë chahitaxocobo ri. Jama, jahuë xocobo yoi bo tsi xo toa Dios Chani binish cabو. Toca ini quiha Abraham baqué Isaac. “Isaac quima roha coxéhi quiha mi chahitaxocobo yoi bo” i Abraham qui Dios ni quiha ra. Jatsi Isaac Diós quénaniquë, Ismael nomari. **8** ¿Tsayacanai? Dios xocobo yoi bo tsi xo toa Dios Chani bichish cabو, noma ca quiniá tsi cohai cabو jaca nomari. **9** Jabi nëca tsi Dios Chaní yoani quiha: “Xaba jia cató tsi noho chama mia jismaxéquia ra. Toatiyá tsi baqué comaxéhi quiha Sara ra” iquiina. **10** Jasca, jaquiréqué Rebeca yamabo qui Dios chaniniquë, naa Isaac ahui qui. Jabi dos ca baqué bo ja comani quiha jahuë bënë Isaac bax na. **11-12** Jama, huësti ca baqué roha Diós bini quiha. Huëtsa ja bicasymani quiha. Jatsi toa dos ca baqué conox pari no tsi quiha Jacob Diós biniquë Isaac chahitaxocobo saihuati. Esaú ja biyamani quiha. Jari jia cato, yoi cato, tihí cabو ati toa xocobá cahéyamani quiha, naa Jacob Diós biniquë no. Jasca, jari cohama quiha toa dos ca baqué bo ini quiha toatiyá no. ¿Japi tsayayamacanai? No acai ca quëshpi tsi noqui biyamahi quiha Dios ra. Jama, jahuë shinaná tsi jaha ja quëéhai ca bichi quiha. **13** Jabi toca ja ini quiha, Quénéhacanish cabá yoani jascaria, naa “Jacob bixéquia shomahuaxëna. E qui yoi xo Esaú”

i Dios niquë no.

¹⁴ Jatsi, ¿jënixëhi ni noa ra? “Anoma tsi xo toca tsi Diós acaina ra” ¿ixëhi ni noa? Iyamaqui noa. Jénima tsi xo toa Diós anina. ¹⁵ Dios roha tsi xo toa nëca ca biti chama jaya cato. Moisés qui ja yoani ca nicacana. “E qui jia cabo shomahuaquia ra. Jasca, è noicatsai ca noixëquia” i Moisés yamabo qui Dios ni quiha. ¹⁶ ¿Tsayacanai? Jaha no quëehaina, no acaina, tihi cabo iqui tsi noqui shomahuayamahi quiha Dios ra. Jama, ja qui jia cabo shomahuahi quiha, jato noiquí na. ¹⁷ Faraón, naa Egípto nohiria ba chama-chamaria no tsayano. Quënëhacanish cabo ó tsi ja qui Dios chanini quiha. Chanihax, “Nohiria chama-chamaria mia è manëmaniquë, nohiria bo qui noho chama jismaxëna” i ja qui ja ni quiha. ¹⁸ Jasca, “Mia pasomaha noho chama iquë ra, maí ca nohiria tëquëtá è ani ca nicano iquish na” nëa tsi quiha ja qui Dios nëcaniquë. Japi ja noicatsai ca mëbihi quiha Dios. Jasca, nohiria pi patoxihuacasquí tsi patoxihuaxëhi quiha, ja qui ja nicayamacano iquish na.

¹⁹ Jabi toca pi Diós ano tsi “¿Jënahuariahax tsi noqui Dios quësona pë, yoi ca no acaquë no? Yama tsi xo toa Dios shina pasomaha ati mëtsa cato” ¿ii ni mato sa? Jasca, “Ati ibo tsi xo Dios, joni shina nomari” ¿ii ni mato sa? ²⁰ Jabi toca tsi chaniyamacana ra. ¿Jënahuariaxo raca Dios ma ocahuana pa? “Jënixo tsi nëca tsi ëa mi aca” ¿ii ni acacahax ca paiti pa, jahuë ati ibo qui? Jahuë ibo ocahuatimaxëni xo paiti ra. ²¹ ¿Ja acatsai ca aymayamaxëhi ni ibo ra? Jahuë matsacá tsi chomo

jiaxëni ca ati mëtsa xo ibo. Jama, paiti yoixëni ca pi acatsi tsi aqui quiha, matsaca ibo ja nori iqui na.

²² Jabi toca xo Diós ani ri. Jahuë caxa, jahuë chama, tihi cabو nohiria bo qui Diós jismacasni quiha. Jismahax tsi ja bama-bamaparini quiha jato jocha quëshpi tsi jato copinox pari. Jato jocha quëshpi tsi quëyohacapaimaria toa nohiria ini quiha.

²³ Jasca, jahuë oquë-oquëria Diós jismacasni quiha nohiria bá cahëyoino iquish na. Jatsi jahuë nohiria yoi bo, naa jahuë oquë biti rohahuahacanish cabو ja shomahuariani quiha. Ja noihai ca jato jismacatsi quiha ra.

²⁴ Jabi noqui tsi xo toa jahuë nohiria yoi bo, naa noqui jodiobo, carayanabo ri.

²⁵ Jabi naa carayanabo yoati tsi chaníhi quiha Dios, Oseas yamabá quënëni cato ó no:

“E qui arayamacanaibo, naa carayanabo quënaxëquia noho nohiria yoi bo iti ra.

Siri tsi naa nohiria è noiyamaniquë.

Jama, jaboqui jato noixëquia ra”

i Dios ni quiha toá no.

²⁶ “Jasca,
‘Dios nohiria ma xo toa carayanabo’
iyamacaxëcani quiha nohiria, naa ja tocacani jascaria.

Jama, ‘Bësohai ca Dios xocobo xo carayanabo ri’ icaxëcani quiha”.

Tihi ca tsi i-i quiha Oseás quënëni cato ra.

²⁷ Jasca, Israél ca nohiria bo pasomaha Isaías yamabá quënëniquë jaa ri. “Tocanoma Israél ca nohiria bo imitsa. Ia quëmapó ca mashënë jascaria pi ja icano ri tsi jari jato xatë pistia roha xabahamaxëhi quiha Dios.

²⁸ Bamaxoma tsi mëri tsi maí ca nohiria bo têquë copixëhi quiha Dios” i ja ni quiha jato yoati

na. ²⁹ Jasca, “Noqui shinahi quiha chamaxëni ca Dios. Noqui pi ja shinayamarohano tsi noqui jodiobo têquë quëyohacaquë aniquë, naa Sodoma, Gomorra, tihi cabo quëyohacani jascaria” tihi tsi Isaías quënëni quiha siri.

Cristo qui Jodiobo chitimicasymahaina

³⁰ ¿Japa? ¿Jënhahuacatsi ni Dios ra? Nicaparicana. Jaboqui Diós acatsai ca tsi xo naa ra. Carayanabo, naa jahuë mëstë mërayamanish cabو mëstëhuacatsi quiha Dios. Jabi jahuë mëstë bicaxëcani quiha jato ri, ja chahahuacaquë no. ³¹ Jama, naa Dios mëstë biyamacaxëcani quiha jodiobo rë, Moisés yobá tsi ja mëstëhuahacacascanai iqui na. ³² Jatsi, ¿jëníxo tsi Dios mëstë biyamacahi ni? Mëstëhuahacayamacahi quiha Cristo qui ja chitimicanai cató tsi Dios mëstë ja bicasyamacanai iqui na. Jasca, jato jabi bo, jato yoba bo, tihi cabو banahuacascani quiha mëstëhuahacaxëna. Jama, Dios mëstë biti quinia tsi xo toa jahuë Cristo qui chitimihaina ra. Jesucristó tsi jato quinia quëtiahacani quiha. Japi Cristo qui ja yosanariacaniquë rë. ³³ Toca tsi chanihi quiha Quënëhacanish cabو: “Jodioba quinia ó tsi Cristo janaxëquia. Jatsi ja qui yosacaxëcani quiha Sión racahai ca nohiria bo rë. Jama, ja qui rabiyamacaxëcani quiha ja qui chitimicanaibo ra” i Dios ni quiha jato yoati na.

10

“Chahahuapaimaria xo jodiobo” i Pablo nina

¹ Jaha ë quëëhai ca tsi xo toa noho jimibo xabahamahacahaina ra, èbë xatë bá. Dios qui bëhoxquia ja xabahamahacacano iquish na. ² Jabi anomaria

tsi xo toa Dios qui ja aracanaina ra; mahitsa ja nori. Cahëhxma tsi ara-aracani quiha rë. ³ Jasca, Diós mëstëhuahai ca quinia cahëyamacani quiha rë. Ja tsi xo toa jato jabi bo, jato yoba bo, tihi cabonicariacani quiha mëstëhuahacaxëna. Jama, Dios xabahamati quinia ma xo toa ra. ⁴ Jato arati quinia tsi xo toa Moisés yoba nicahaina rë. Jama, toa mëstëhuahacati quinia Cristó jatihuani quiha, ja qui chitimicanaibo tëquë mëstëhuahacano iquish na. ⁵ Jabi toa mëstëhuapaoni ca quinia yoati tsi Moisés quënëniquë. Quënëhi tsi, “Bësoxëhi quiha yoba nicahai cato” i ja ni quiha rë. ⁶ Jama, oquë tsi xo mëstëhuahacati quinia huëtsa, naa Cristo qui no chitimihaina ra. Ja tsi xo toa “¿Nai qui canoma ni? Cristo jahari no bëno, noqui mëbiti” iyamaqui noa ra. Jatihuahacani quiha jahuë xabahamati yonoco ra. ⁷ Jasca, “¿Rësonish caba iti qui canoma ni, Cristo tëroxëna?” iyamaqui noa. ⁸ “Basima xo Diós mato mëbihaina ra” ii quiha Dios Chani. “Mato jana, mato shinana, tihi cabá tsi ‘Chitimiquia’ itsicana” ii quiha Dios Chani ra. Jabi naa xabahamati Chani tsi xo naa ë yoahaina ra. ⁹ “Noho Ibo tsi xo Jesu” i pi ma no tsi rësonish cabonima jahuë Cristo tërohacani ca mato shinaná pi ma chahahuano tsi mato xabahamaxëhi quiha Dios ra. ¹⁰ Mato shinaná tsi ja qui chitimiqui mato, mëstëhuahacaxëna. Jasca, xabahamahacaxëqui mato, mato janá tsi “Chahahuaquia” i ma quë no. ¹¹ Jabi “Rani-ranixëhi quiha tsohuëcara ca ë qui chitimihai cato” ii quiha Quënëhacanish cabonira. ¹² Jabi jaboqui jasca ca quiniá tsi Dios qui bëcani quiha nohíria bo tëquë, naa jodiobo,

carayanabo. Jasca ca Ibo jayaca xo ra, jaboqui. Jabi jaha quënaçanaibo tëquë shomahuariahi quiha. ¹³ Xabahamahacaxëhi quiha jatiroha ca Ibo janë quënahai cabo ra.

¹⁴ Jabi ¿jënhuariaxo Cristo nohiriá quënana, ja qui chitimiyamapiquí na? Jasca, Dios xabahamati Chani pi nicayamahi tsi ¿jënhuariahax ja qui ja chitimicana? Jasca, jato qui pi Dios Chani yoahacayamano tsi ¿jënhuaria xo toa Chani nohuria bá nicana rë? ¹⁵ Jasca, Dios Chani yoatí joni bo pi chahahuacanaibá raayamano tsi ¿jënhuariaxo raca Dios Chani ja yoacana rë? Jabi, “Jiaria tsi xo Dios Chani yoacanaibo bëcanaina ra” ii quiha Quënëhacanish cabo. ¹⁶ Jama, toa Chani jia ca nicacasyamacani quiha jatiroha cabo rë. Jabi tocani quiha Isaías yamabo pë, naa “Yama tsi xo noho chani chahahuacanaibo rë, Ibobá” i ja niquë no. ¹⁷ Jatsi chitimicani quiha nohuria, Chani nicahx na, naa Cristo Chani jia cato.

¹⁸ ¿Jabi naa Chani jia ca jodiobá nicayamayamani? ¿Jënhuariahax “Nicayamaqui noa” i jaca na ra? Ja nicayocani quiha.

“Jatiroha ca mai qui caniquë Dios Chani yoacanaiba joi.

Nëama xo jato chani nohuria bá nicaquë ra” ii quiha Quënëhacanish cabo ra.

¹⁹ Jasca, Dios xabahamati Chani nicaxo tsi ¿ja cahëyamayamacani? Nicaxo tsi ja cahëcaniquë iquia ra. Jodiobo yoati tsi Diós nëcani quiha Moisés quënenëi cato ó no:

“Nohuria huëtsa, naa nohó-na ma cabo xabahamaxëquia.

Jatsi jato qui yosanaxëqui mato ra.

Ea cahëtimaxëni ca nohiria huëtsa bo ë xaba-hamano tsi caxaxëqui mato pë”
i Dios ni quiha jato yoati na.

²⁰ Jasca, carayanabo ri yoati tsi Dios chaniniquë, Isaías quënëni cato ó no. Béroria xo ja quënënina: “Ea bicaxëcani quiha ëa mërayamacanaibo ra. Ea cahëcaxëcani quiha ëa nicayamacanaibo ra”. Tihi tsi ja quënëni quiha carayanabo yoati na.

²¹ Jama,
“Nicamisxëni ca ëa pasomaha ca nohiria bo qui joi ama-amaquia, jato mëbicasquí na; mahitsa quiha”
i Dios ni quiha Israél ca nohiria yoati na.

11

Xabahamahacanish ca Israél cabo

¹ Jabi ja nicamiscanai ca iqui tsi Ɂjahuë Israél ca nohiria Diós niani? Ayamahi quiha. Jato pi ja niarohano tsi ë niahacaqué anique ëa ri rë, jodí-obo ë nori iqui na. Abraham chahitaxocobo yoi xo ëa ri. Benjamín xatë tsi ë coniquë ra. ² Jasca, siri tsi Israél ca nohiria Diós biniquë jahuë nohiria-nohiria iti. Jato tëqué niayamaxëhi quiha ra. Tonia Quënëhacanish cabo cahëyamaqui mato, naa Elías yamabo yoati na. Siri tsi Elías yamabo Dios qui chanini quiha. ³ Ja nëcani quiha: “Mi Chani yoacanaibo tëpascani quiha rë, Ibobá. Jasca, mi qui arati altar bo poxacani quiha pë. Ea roha tsi xo toa bësohaina ra. Jaboqui ëa pi acascani quiha rë” i Elías yamabo ni quiha, jahuë jimibo pasomaha Dios qui ranimistsi na. ⁴ Jabi toca tsi Elías yamabo ranimisquë tsi quiha Diós quëbiniquë: “Mimë ma

xo mia ra. Jari Israél ca maí tsi xo siete mil ca nohiria huëtsa bo ra, naa Baal bësojó mëniyamacanaibo ra” i ja qui Dios ni quiha ra. ⁵ Jabi Elías tiyá tsi jascaria tsi xo jaboqui rë. Jari tobi xo Diós bini ca jodiobo xatë bo ri, naa ja qui aracascañaibo. Diós noihi ca iqui tsi xabahamahacaxéhi quiha huësti huësti cabo. ⁶ Jato bichi quiha Dios, jato noiquí na. Jato jabi, jato yoba, tihí cabó ja acanai ca iqui tsi jato biyamahi quiha. Ja acanai cató pi Diós jato xabahamarohano tsi ja noihi cató tsi ja xabahamahacayamaquë acaquë ra. Jama, noqui noiquí tsi noqui bichi quiha Dios ra.

⁷ ¿Jénipihi ni noa? Mahitsa Dios mëstë Israél ca nohiria bá mëra-mëraniquë iquia ra. Dios mëstë ja biyamacani quiha. Biniquë jato maxo pistia roha, naa Diós bini cabó roha. Quëstonariani quiha tëxë ba shinana rë, ja chahahuacasyamacani iqui na. ⁸ Jabi toca tsi jato yoati tsi chanihi quiha Quënëhacanish cabó ra. “Dios quinia cahëtimaxëni ca shina jato qui Diós aquë ra” ii quiha. Jasca, “Jabija ca chanijisquí tsi cahëyamacaxécani quiha. Nicaquí tsi chahahuayamacaxécani quiha pë. Jabi toca xo jaboqui rë” ii quiha Dios Chani jato yoati na. ⁹ Jasca, Israél ca nohiria pasomaha chaniniquë David yamabo ri.

“Mahitsa tsi xo jato qui jia ca arati fiesta bo ja acanaina ra.

Jaha ja quëëcanai ca jabi yoi iqui tsi Dios quima casocani quiha pë.

Ja iqui tsi copihacacaxécani quiha ra”

i David yamabo ni quiha. ¹⁰ Jasca,

“Jato shina tsëmonano ra, ja cahëyamacano iquish na ra.

Jaha ja quëëcani ca jahuë bo iqui tsi ja tënëcano”
i David yamabo ni quiha jahuë jimibo yoati na.

¹¹ Jabi Cristo quima jodiobo casoniquë rë. Ja iqui tsi ¿bënорohacaxëcahi ni? Iyamacaxë-cani quiha iquia ra. Jaboqui roha tsi xo toa ja bënocanaina ra. Cristo quima ja casocani nori tahëxo tsi jaboqui carayanabo xabahamahi quiha Dios ra. ¹² Jato jocha tahëhax tsi shomahuahacahi quiha Dios cahëyamahai ca carayanabo jaboqui. Ja quima ja casocani iqui tsi nohiria bo tëquë, naa carayanabo xabahamahi quiha Dios. Jabi jaboqui jia tsi xo toa carayanabo bax Diós acaina. Jama, Dios qui jodiobo jahari bacano tsi oquë-oquëriaxëhi quiha carayanabo Diós shomahuahaina ra.

Carayanabo xabahamahacahaina

¹³ Jaboqui mato carayanabo qui chaniquia. Mato qui ë raahacaniquë ra, Dios Chani mato yoati. Jia tsi xo naa yonoco Diós ë qui anina ra. ¹⁴ Jabi Dios Chani mato qui ë yoahai ca noho jimibá tsayano. Toca tsi mato qui noho jimibo yosanamacasquia Cristo qui jato mëpixëna. Tonía mato bax pi Diós acai ca jisquí tsi ja chahahuacamitsa jato ri ra. ¹⁵ Jabi jodiobo Diós niabëriani quiha ra. Niabëria tsi mato carayanabo ja biniquë xabahamaxëna. Jama, Cristo qui jodiobo bacano tsi anomariaxëhi quiha mato carayanabo bësöhaina toatiyá no ra. Toa barí tsi chitahëxëhi quiha jahuë rëso, naa rësonish cabo Diós bësomaxëquë no. ¹⁶ Jahari jahuë jodiobo bixëqui Dios. ¿Abraham, jato rëquëbo jahëpa bo, tihi cabو Diós biyamayamani? Jato pi bichi tsi

¿jato chahitaxocobo ri biyamayamaxëhi ni Dios tia? Jato jahari bixëqui ra. Abraham yamabo Diós aquéquëmaniquë jahuë-na iti. Jasca, bichiquixëhi quiha jahuë chahitaxocobo ri.

¹⁷ Jabi jodiobo niahacaniquë rë, naa mëchish-hacaha ca mëshi noma jascaria. Jabi jodiobo, naa mëshi noma bo niahacani quiha, Cristo qui ja chitimiyamacani iqui na. Jatsi jato tahëhax tsi jamëri ca mëshi huëtsa bo, naa mato carayanabo catsamihacani quiha, Dios shoma bo ma xatënano. Jaboqui Abraham, jahuë chahitaxocobo, tihi cabo qui Diós ani ca shoma bo xatënaqui mato ra.

¹⁸ Japi quiniacaxëcahuë. Jihui mëshi noma bo, naa jodiobo ocahuayamacana. Jari mëshi roha ma nori ca shina-bënoyamacana. Mato oquëhuahai ca tsi xo Dios ra. ¹⁹ “Toa mëshi noma bo mëchish-hacaniquë, jato no ratino iquish na ra” ¿ii ni mato sa? “Tonia jato oquë xo noa ra” i ma mitsa pë.

²⁰ Quiniacaxëcahuë. Toa mëshi noma bo, naa jodiobo, mëchish-hacani quiha ja chitimiyamacani iqui na. Jasca, jato ma ratiniquë, ma chitimini iqui na. Japi mamë oquëhuayamacana. Quiniacaxëcahuë, janyama ca ma ayamano iquish na, naa jodiobá ani jascaria. ²¹ Jabi jodiobo, naa jihui noma mëshi bo Diós nianiquë, ja qui ja chitimiyamacaque no. Jasca, mëshi noma bo pi niaquí tsi mato ri niaxëhi quiha Dios, ja qui ma chitimiyamaque no. ²² Japi Diós noihibaina, ja caxahaina, tihi cabo qui tsayacahuë. Jaha nicayamacanaibo qui caxahi quiha Dios. Jama, Dios pi ma noi-noino tsi, ja qui ma chitimipino tsi mato mëbixëhi quiha ra. Jama, nicayamapihi tsi mëchish-hacaxëqui mato ri ra.

²³ Jasca, jodiobá chahahuatëquëpino tsi jahari pi

Dios qui ja bëcano tsi jihui qui jato catsamimaxëhi quiha Dios. Jahari jato joihuaxëhi quiha. Toca ca ati chama jaya xo Dios ra. ²⁴ ¿Jabi mato carayanabo jia tsi Diós biyamayamani? Jia tsi mato, naa jamëri ca mëshi bo pi bichi tsi ¿oquë tsi jahuë nohiria-nohiria, naa mëshi noma bo biyamayamaxëhi ni? Tocaxëhi quiha ra, Cristo qui ja chitimicaquë no. Dios qui bëroria tsi xo mëshi noma bo jahari jato noma iti qui catsamimatëquëhaina.

Xabahamahacaxëhi quiha jodiobo

²⁵ Jisa, ëbë xatë bá. Jahuë Israél ca nohiria yoati tsi Diós acai ca cahéyamacani quiha nohiria. Yoahama ja ini quiha. Ja tsi xo toa jaboqui jato bax Diós acai ca mato yoaxëquia, mamë ma oquëhuayamano iquish na. Jaboqui tsi Dios Chani pasomaha ca xo jodiobo rë. Jama, naamapaoya-maxëhi quiha toca tsi ja icanaina iquia. Jabi jariapari Cristo qui bëcaxëcani quiha jatiroha ca país ca nohiria bo. Jariapari chahahuacaxëcani quiha huëstima ca carayanabo. Jaquirëquë chahahuatëquëxëhi quiha jodiobo ri ra. ²⁶ Toatiyá tsi xabahamahacaxëhi quiha jodiobo tëquëta. Jabi jasca ca ii quiha Quënëhacanish cabo ri:

“Sión ax joxëhi quiha Xabahamati Ibo ra.

Joxo tsi jato quinia yoi bo quima jodiobo bësomaxëhi quiha.

²⁷ Toatiyá tsi jato jocha masaxëquia, è yoani jascaria” iquiina.

²⁸ Jaboqui Dios pasomaha tsi xo jodiobo rë, naa Cristo xabahamati Chani tahëhax na. Jaha tsi Diós mato carayanabo biniquë shomahuaxëna, jato tahëxo na. Jama, siri tsi Diós jodiobo bini

quiha jahuë xocobo iti. Jato naborëquébo iqui tsi jari jato noihi quiha Dios. ²⁹ Jahari jato bixëhi quiha Dios ra, jato ja shomahuacasni iqui na. Jahuë shina rarinamayamahi quiha. ³⁰ Jabi siri tsi Dios nicamisxëni cabo mato carayanabo i-ipaoniquë. Jama, jaboqui shoma xo mato, jodiobá chahahuacasyamahai iqui na. ³¹ Jasca, jaboqui Dios nicamisxëni cabo tsi xo jodiobo ri. Jama, huëa huëtsá tsi mato qui Diós acai ca shoma bo bicaxëcani quiha jato ri. ³² Jabi jamë ax jocha quima tséquëtimaxëni xo nohiria bo tëquë. Toca tsi Diós ani quiha nohiria bo tëquë jasca ca quiniá tsi shomahuaxëna.

³³ Anomaria tsi xo Dios tiisi ra. Jatiroha ca cahëhi quiha. ¿Jénahuariaxo Dios shinahai ca nohiria bá cahëna? Diós acai ca cahëtimaxëni xo noa. Jasca, jahuë quinia bo cahëyoiti mëtsama xo noa ra. ³⁴ Yama tsi xo Ibo Dios shinahai ca cahëhai cato ra. Jasca, yama tsi xo Dios yobati mëtsa cato. ³⁵ ¿Tsohuë ni toa Dios qui jahuëjahuë ati mëtsa cato pa, mëbixëna? Narisyamahi quiha. ³⁶ Jatiroha ca Diós aniquë. Jahuë chamá tsi bësohi quiha jatiroha cabo. Jasca, jahuë oquë bax tsi jatiroha ca acacaniquë ra. Jatsi jia tsi Dios no ocahua-ocahuapaoxëti xo.

12

Dios qui jamë aquëquéhai ca nohiria

¹ Jabi anomaria tsi xo toa Diós noqui shomahuahaina ra. Ja quëshpi tsi mato bënariaquia, ëbë xatëbá, Dios qui mamë ma ano. Jatsi mato yora bo, mato shinana, tihí cabó ja qui aquëquémacana jahuë yonoco ati. Tocapimano tsi mato qui

ranixëhi quiha Dios. ²Jasca, maí ca nohiria ba jabi banahuayamacana ra. Yoi quiha jato jabi. Jama, Diós mato shina paxahuaxëno. Paxahuaxo mato jabi ja jabitihuaxëno. Jatsi Dios shinana, ja qui jia cato, ja qui ranihuahai ca jahuë bo, tihi cabo ati cahëxéqui mato ra.

³ Jabi éa Diós biniquë jahuë Chani yoati. Jaha tsi mato yobaquia. Noho yoba tsi xo naa: Mamë oquëhua-oquëhuariayamacana iquia. Jama, Diós mato qui ani ca medidá tsi mato jabi ma tamanano. Jabi naa medida paxa ca tsi xo toa Dios qui ma chitimiyohaina. ⁴⁻⁵Jasca, jamëri tsi xo toa Diós noqui acai ca tiisi bo, naa noba yora xatë bo jascaria. ¿Jamëri ma ni noba huico, noba tahë, noba mëquënë, tihi cabá acaina ra? Jabi toca xo noqui chahahuacanaibo ri. Jamëri ca yonoco jaya xo noa noqui tëquë ati. Japi mëbinabëquinono. ⁶Ja noihai ca iqui tsi noqui tëquë qui jamëri ca tiisi bo ahi quiha Dios. Huësti tsi xo toa Dios Chani yoati mëtsa cato. Dios Chani yoati tiisi jayapiquí tsi jia tsi Dios Chani yoacana, naa ja qui ma chitimihai cató no. ⁷Huëtsa tsi xo toa nohiria mëbiti mëtsa cato. Mëbiti tiisi jayapiquí tsi jia tsi nohiria mëbicana. Jasca, huëtsa tsi xo toa nohiria tiisimati mëtsa cato. Tiisimati tiisi jayapiquí tsi jia tsi nohiria tiisimacana. ⁸Jasca, huëtsa tsi xo toa nohiria ranihuati mëtsa cato. Jatsi nohiria ranihuati tiisi jayapiquí tsi jato chamahuacana. Jasca, huëtsa bo tsi xo huashiyamahaina. Jatsi mato jahuë bo xatënatí tiisi jayapiquí tsi huashiyamacana. Tihi cató tsi nohiria mëbiquí tsi rani tsi jato mëbicana.

Chahahuacanaiba jabi-jabiria

⁹ Jatsi paraxoma noicana. Yoi ca quima bësocana. Jia ca ó quëecana. ¹⁰ Jasca, jia tsi mabë xatë bo noicana. Jia tsi ocahuanacana, jia ca mabë xatë bá aquë no.

¹¹ Jasca, yonocohi tsi chiquishyamacana. Espíritu Santó tsi Diós yonoco ariacana Ibo bax yonocoquí na.

¹² Ibo ó pasohi tsi ranicana. Tënëhi tsi yosanayamacana. Dios qui bëhox-rohacana.

¹³ Chahahuacanai ca noitiria cabo ya mato jahuë bo xatënaçana. Jasca, mato bëroma ca shishocanaibo orihiuacana.

¹⁴ Mato yosixëni cabo ocahuayamacana. Jama jato bax bëhoxcana.

¹⁵ Ranicanaibo ya ranicana. Nohiria pi cohuëno tsi jato bëta cohuënaçana.

¹⁶ Jia tsi racanabëquicana. Mamë oquëhuayamacana ra. Jama, noitiria cabo ya ma rabënaxëti xo. “Tiisi-tiisiria ca ëa xo naa ra” iyamatsicana; anoma quiha.

¹⁷ Nohiria bá pi mato yosino tsi jahari yoi ca copiyamacana. Nohiria qui jia ca jahuë bo ati ó quëecana. ¹⁸ Jatiroha ca nohiria bo ya jia tsi racanabëquiti tanacana. ¹⁹ Nohiria bá pi mato yosino tsi jato tënëmayamacana, ëbë xatë bá. Jama, jato qui Dios caxano. “Ea tsi xo nohiria tënëmati ibo ra. Yoi ca acanaibo copixëquia” ii quiha Dios Quënëhacanish cabo ó no. ²⁰ Jasca, mato pasomaha cabo pi paxnano tsi jato orihiuacana. Ja tëshinacano tsi jënë jato qui acana. Tocapimano tsi bërabicaxëcani quiha. Jatsi jato jocha quima ja casocamitsa jato ri. ²¹ Jabi mato qui nohiria bá yoi

ca ano tsi jato qui yoi ca ayamacana. Toca tsi jato yoi ca bëboxëqui mato, jia ca ma acai cató no.

13

Gobierno chama bo qui nicahaina

¹ Jabi yonahai ca gobierno chama bo qui nicaxëti xo jatiroha ca nohiria bo ra. Jatsi yonati chama amati ibo tsi xo Dios. Ja tsi xo toa jato qui chama acaina noqui yonati. ² Japi gobierno yoba pi nicayamahi tsi Dios qui jia ca pasomaha ixëqui mato pë. Jabi copihacaxëti xo gobierno pasomaha cato tia.

³ Jama, gobierno yoba pi nicahi tsi gobierno chama qui raquëyamaxëqui mato. Jama, gobierno chama bo qui raquëxéhi quiha toa yoyocanaibo ra. Jatsi raquëcas yamapiquí tsi gobierno yoba nicacana. Jia ca ma ano tsi jia tsi mato ocahuaxëhi quiha gobierno chama bo. Jato qui jia ixëhi quiha mato jabi. ⁴ Jabi Dios yonati tsi xo toa chama bo ra. Mato ja mëbixëti ca xo. Jama, anoma ca pi ahi tsi jato qui ma raquëxëti xo. Mato copiti chama jaya ca xo ra. Tocacani quiha Dios mëbixëna. Yoyocanaibo copicani quiha ja bax na. ⁵ Japi gobierno yoba nicacana, chama bá mato copiyamano iquish na. Jabi noba shina qui jia tsi xo toa gobierno chama ba yoba nicahaina.

⁶ Jasca, gobierno chama bo qui mato impuesto bo acana. Copihacaxëti xo gobierno chama bo jato yonoco quëshpi na. Jabi Dios bax yonococani quiha ra, jia tsi jato yonoco ja acaquë no. ⁷ Jasca, jato ó tsi cuenta pi jayaquí tsi copihuë. Rani tsi jato qui mato impuesto bo acana. Jasca, jia tsi mato

yonahai ca chama bo qui nicacana ra. Jato ma chahahuaxëti xo.

Noinacano

⁸ Quiniacaxëcahuë. Anoma xo cuenta bo ra. Huësti roha tsi toa cuenta jia cato. Toa cuenta tsi xo nohiria huëtsa bo no noihaina. Jabi Dios yoba nicahai ca tsi xo toa jahuë xatë noihai cato. ⁹ Jasca, Dios yoba tëquë ma ano ra: “Joni huëtsa ahui biyamacana, joni ayamacana, yomayamacana, nohiria huëtsa ba jahuë bo ó quëeyamacana. Tihi ca tsi acahuë” ii quiha Dios yoba bo. Jasca, tobi quiha toa Dios yoba huëtsa bo ri; jama, huësti roha tsi xo toa Dios yoba-yobaria cato. “Huëtsa bo noicana, mamë ma noihai jascaria” ii quiha Dios oquë ca yoba ra. Tocapiquí tsi yoba huëtsa bo ri jatihuaxëqui mato iquia. ¹⁰ Noipiquí tsi mabë xatë qui yoi ca ayamaxëqui mato ra. Dios yoba tëquë nicahai ca tsi xo toa nobë xatë bo no noihaina ra.

¹¹ Jabi ma tocaxëti xo, joti basima noba Ibo nori quëshpi na. Oxatiya ma xo naa ra. Jatsi jaha bësocana. No chahahuaniquë tsi quiha jari basi Cristo johai ca iipaoniquë. Jama, jaboqui basiriama xo ja bacahaina iquia ra. ¹² Jatipaimaria xo jocha tsëmonatiya ra. Huëapaimaria xo ja johai ca xabaca. Japi jocha tsëmo quima bësocana. Jasca, Dios jabi jia ca sahuëcana, soldadó jahuë armadura sahuëhai jascaria, huëa ó xo tsi bëboxëna. ¹³ Huëaná ca nohiria iipiiquí tsi jabi jia ca no jayati xo. Jama, tobi quiha toa yoyocanaina: naa pabë-pabëriahaina, pahëhaina, anoma ca chotahaina, iquinahaina, yosanahaina. Tihi cabot tsi xo yoi. ¹⁴ Jama, noba Ibo Jesucristo jabi

sahuëcana. Sahuëxo tsi mato noma jabi yoi ca chahahuayamacana, jaha ja quëëhai ca axëna.

14

Quinixäni ca chahahuacanaibo

¹ Jabi tobi quiha toa quinixäniria ca chahahuacanaibo ra, naa coshi yama cabo. Jia tsi jato joihuacana. Jamëri ca jabi bo pi ja jayacano tsi jato raniyamacana, naa jato jabi tahëxo na. ² Jamëri xo nohiria ba jabi bo ra. Huësti ca chahahuahai ca tsi xo toa jatiroha ca pihaina. Ja qui jiaria quiha jatiroha ca ja pihaina ra. Jama, tobi toa jaha quinixäni ca chahahuahai cato. Verdura bo roha picatsi quiha ra. Ja qui roa tsi xo toa piti huëtsa. ³ Jatsi quiniacaxëcahué. Piti ó quinixäni ca ranimisyamaxëti xo jatiroha ca jahuë bo pihai cato. Anoma quiha. Jasca, jatiroha ca picatsai ca ranimisyamaxëti xo verdura bo roha pihai ca ri, Diós toa dos ca nohiria bini iqui na. ⁴ Jatsi, ¿jënhuariahax raca toca tsi mabë xatë bo ma ranina? Anoma quiha. Ibobá-na tsi xo toa bo tèquëta, mato yonati bo nomari. Anoma ca pi ja acano tsi Diós jato yoano iquia. Jato mëbixëti mëtsa xo Dios ra, jia ca ati.

⁵ Jasca, tobi quiha toa jodioba fiesta barí tsi aracascaniba. Oquëria ca jato bari bo nori ca quëscahuacani quiha. Jama, chahahuacanaibo huëtsa bo qui jaharisi tsi xo jatiroha ca bari. Jatsi shinaparixëti xo jatiroha cabo ra, jia ca ati cahëxëna. ⁶ Jabi, “Oquë tsi xo naa barí tsi Dios qui no arahaina” i huësti ca mitsa. Jënimia quiha. Toa barí tsi aracatsi quiha, Dios ranihuaxëna.

Jasca, Dios ranihuahi quiha jatiroha ca pihai ca ri, jahuë piti quëshpi tsi “Gracias” ja iqui iqui na. Jasca, Dios ranihuahi quiha verdura bo roha pihai ca ri. Dios qui “Gracias” ii quiha toa ri.

⁷ Japi quiniacaxëcahuë, mabë xatë jabi bo tahëhax na. Nomë bësoyamaqui noa, jaha no quëëhai ca roha ca axëna ra. No acai ca tsayahi quiha nobë xatë bo ra. ⁸ Jatsi bësopihi tsi Ibo bax bësoqui noa. Jasca, rësopihi tsi Ibo bax rësoqui noa. Bëso, bësoyama, tihi tsi no imitsa. Tocahi tsi jari Ibobá-na xo noa ra. ⁹ Ja tsi xo toa no bax Cristo rësoni quiha. Rësöhax ja bësotëquëniquë noqui tëquë, naa bësocanaibo, bësoyama cabo, tihi cabo yonaxëna. ¹⁰ Jatsi, ¿jéniriaxo raca nobë xatë bo no ranina? Jasca, ¿jéniriahax raca nobë xatë bo qui no caxana? Dios bësojó tsi niixëqui noa, noqui tëquë copihacaxëna, joni bësojó nomari. ¹¹ Jabi Quënëhacanish cabo ó tsi Ibo Dios nëcaniquë:

“Bëso xo ëa ra. Parayamaquia.

Ea bësojó tsi mënícaxëcani quiha jatiroha cabo ra. Jia tsi Dios ocahuaxëhi quiha jatiroha ca nohiria” i Dios ni quiha. ¹² Japi Dios qui noba jocha bërohuaxëqui noa, naa noqui tëquëta ra.

Mabë xatë bo jochamayamacana

¹³ Japi mato huëtsa raniyamacana. Jama, jato ma mëbixëti xo. Jato jochamayamacana. Jabi jia ca ma jayapino tsi jia ca acaxëcani quiha. Jama, ma yoyopino tsi ja tocacamitsa jato ri pë. ¹⁴ Jatsi nicaparicana. E qui jénima tsi xo jatiroha ca no pi-haina iquia. Toca ca Ibobá ëa jismani quiha. Jama, jahuëcara pi nohiriá picasyamano tsi oquë tsi xo toa ja piyamahaina. Ja shinahai tsi xo. ¹⁵ Jasca,

ma pihai cató tsi mabë xatë bo pi yosihuahacano tsi Dios noihai ca quinia ó tsi bësoyamaqui mato rë. Jasca, ¿toa xatë bax Cristo nayamayamani? Japi jahuëcara ma pihai cató tsi mabë xatë bo yosihuahacano tsi pinoma tsi xo toa iquia. ¹⁶ Jatsi quiniacaxëcahuë. Jénima jahuëcara ca ma pihai ca imitsa. Jama, ma pihai ca tahëxo tsi nohiriá mato ranipino tsi oquë tsi xo toa pití ma piyamahaina iquia. ¹⁷ Jabi no pihaina, jénë no acaina, tihi cabó tsi xo mahitsa Diós otohai cato ó no. Oquë tsi xo toa jabi mëstëxëni ca jayahaina. Jasca, oquë tsi xo nobë xatë bo ya jia tsi no racanabëquihaina. Oquë tsi xo Espíritu Santó tsi no ranihaina. Tihi tsi xo jiaria cabó ra. ¹⁸ Nëca pi Cristo quinia ó tsi ma bësono tsi mato qui ranixëhi quiha Dios. Jasca, jia tsi chanicaxëcani quiha nohuria bo ri mato yoati na.

¹⁹ Jatsi Dios quinia ó tsi bësocana. Tocapimano tsi oquëxëhi quiha ma rabënabëquihaina. Toca tsi mëbihacaxëhi quiha jatiroha cabó. ²⁰ Jatsi ma pihai ca iqui tsi Dios yonoco yosihuayamacana ra. Jénima tsi xo pití tèquë iquia. Jama, no pihai cató pi nobë xatë bo no jochamano tsi anomá tsi xo toa no pihaina iquia. ²¹ Jatsi oquë ca quinia tsi xo toa nami no piyamahaina, jénëria no ayamahaina, jahuëcara ca huëtsa no acaina, tihi cabá tsi nobë xatë bo no jochamaquë no. ²² Jabi jamëri jamëri tsi xo nohuria bá shinahaina pití yoati na. Jénima quiha. Dios roha ma yoano. Jabi ma acatsai ca pi ahi tsi shoma xo mato, mato shina quësohacayamaquë no. ²³ Jama, tobi quiha toa quiniaxëniria cato ra. Ja qui yoi ca pi ja pino tsi ja qui quësoxëhi quiha jahuë shinana pë. Ja qui jocha

quiha. Jabi jocha tsi xo toa noqui yoi ca acaina. Noitiria ca tsi xo toa.

15

Nobë xatë bo mëbihaina

¹ Jabi quinixëniria ca chahahuacanaibo no mëbiti xo ra, naa noqui Cristo quinia cahëxëni cabو. Mëbihiri tsi nomë no ranihuayamaxëti xo. ² Jasca, nobë xatë bo no ranihuaxëti xo. Jasca, jato no mëbino, Cristo quinia ó tsi ja shinahacano iquish na. ³ Cristo jabi no tsayaparino. Joxo tsi quiha jamë tsi ja ranihuayamaniquë. Jama, ja joquë tsi quiha nohiria bá roaniquë pë. Jabi toca tsi chanihi quiha Quënëhacanish cabو, “Ea roamistsi quiha mi qui caxacanaibo” iquiina. ⁴ Jabi siri tsi naa chani tëquë quënëhacani quiha, jaboqui noqui chamahuaxëna. Jatsi jaha no pasohaina, no yosanayamahaina, tihí ca tsi noqui tiisimahi quiha Diós quënëni ca chani ra. Jaha pasocanaibo Diós mëbini ca noqui jismahi quiha. ⁵ Jasca, Dios tsi xo toa noqui mëbihaina ra. Ja tsi xo toa noqui chamahuahaina. Jabi mato ri Diós mëbino, jia tsi ma rabënabëquino iquish na. Jasca, mato ja mëbino ra, Cristo quinia ó tsi ma banahuano. ⁶ Jatsi huësti ca joí tsi Dios, naa noba Ibo Jesucristo Jahëpa jia tsi ocahuabëquixëqui mato.

Carayanabo qui Dios Chani yoahacaxëti xo

⁷ Jia tsi mato huëtsa joihuanacana, naa Cristó mato joihuani jascaria. Toca tsi ocahuahacaxëhi quiha Dios. ⁸ Jabi yonati Jesu manëniquë jahuë jimibо mëbixëna iquia. Jato xëréquë xo tsi quiha Dios Chani ja yoaniquë jabija ca Dios nori ca

jismaxëna. Jasca, ja joni cató tsi jahuë jodioba rëquébo yamabo qui Diós yoani ca chani jatihuacaniqué. ⁹ Jasca, mai qui Jesu joniqué carayanabo ri xabahamahacano iquish na. Jia tsi Dios ja ocahuacano jato ri. Jabi toca tsi Salmo quënënish cató quënëni quiha carayanabo yoati na.

“Carayanabo xërëquë xo tsi mia ocahuaxëquia.

Quëquëxëquia mi janë yoati na” ii quiha.

¹⁰ Jasca, Dios Chani iti huëtsa ó tsi,

“Jahuë jodiobo nohiria ya tsi ranicana, carayanabá” ii quiha.

¹¹ Jasca, iti huëtsá tsi,

“Jia tsi Ibo Dios ocahuacana, carayanabá.

Jatiroha ca nohiria bá Dios ocahuano ra” ii quiha.

¹² Carayanabo yoati tsi Isaías yamabá quënëníquë jaa ri.

“Jisiquixëhi quiha Isaí chahitaxocobo.

Jisiquixo tsi carayanabo yonaxëhi quiha.

Jatsi ja qui chitimicaxëcani quiha carayanabo ri” i ja ni quiha.

¹³ Japi mato carayanabo bax bëhoxquia, Diós mato ranihuano iquish na. Jabi Dios ó pasoqui noa, noqui ja mëbino. Japi Diós mato ranihuano, ma chahahuaquë no. Tocapijano tsi oquëriaxëhi quiha jaha ma pasohaina Espíritu Santo chamá no.

Carayanabo qui Pablo raahacaniqué chaniti

¹⁴ Tiisi ma nori ca iipiquia, ëbë xatë bá. Jasca, shinajiaxëni xo mato iquia. Mato tiisi iqui tsi jia tsi yobanati mëtsa xo mato, jia ca axëna. Tihi ca tsi cahëyoiquia. ¹⁵ Jabi raquëxoma tsi naa carta mato qui ë quënëquë, noho yoba ma shina-bënoyamano iquish na. Raquëhaxma tsi mato qui chaniquia,

ë qui jahuë Chani yoati yonoco Diós ani iqui na. ¹⁶ Mato carayanabo qui ëa ja raaniquë, jahuë Cristo Chani ë yoano. Toa yonoco aquí tsi ë qui Diós ani ca Chani boquia mato carayanabo qui. Espíritu Santó rohahuahacanish ca ofrenda jas-
caria tsi Dios qui mato mëacasquia ra. ¹⁷ Jabi ë qui jia tsi xo toa Dios bax ë acana iquia. E aca ca qui bërabiyamaquia, jahuë Jesucristo ya ë yono-
cobéquinahai ca iqui na. ¹⁸ Jabi ë yoahana, ë acana, tihcabá tsi jia tsi xo toa mato bax Cristó acana ra. ¿Tsayacanai? Jaboqui Dios banahuaqui mato ra, Dios Chani mato qui ë yoani iqui na. ¹⁹ Jasca, mato xérëquë xo tsi jisti bo ë aniquë. Toca tsi Espíritu Santo chama ma jisni quiha. Tihi cabá tsi Cristo qui mato carayanabo mëpihacaniquë ra. Jasca, toca tsi Cristo Chani ë yoabonaniquë jatiroha ca iti xo na. Jerusalén, nëama ca Ilírico mai, tihi cabo xo tsi jato qui jahuë Chani ë yoaniquë ra.

²⁰ Jabi Dios Chani yoahi quiha joni huëtsa bo ri. Jia quiha. Jama, ja yoacanai cato ax tsi yoacasyamahai ca ëa xo naa. Jato yonoco quiha. Ja tsi xo toa basi, naa Dios Chani nicayamanish cabo qui Cristo Chani yoacasquia, naa yoahama cato xo na. ²¹ Tocatsiquia Quënëhacanish cabo jatihuahacano iquish na.

“Jisxëhi quiha jahuë Chani nicahama cabo. Cahëcaxëcani quiha nicayamacanaibo” ii quiha.

Romá ca chahahuacanaibo qui Pablo shishocas-nina

²² Nëama xo tsi Dios Chani yoahi tsi ë bamaniquë mato qui shishoxëna. Mato qui canoma ë iniquë rë. ²³ Jama, jaboqui jatihuahacaquë nëa xo tsi Dios

Chani ë yoahaina ra. Japi mato jisi joquia. Naama tsi mato qui ë cacasni quiha. ²⁴ Jabi ë shinahai ca tsi xo naa: Mato oquëria ca España mai qui capama tsi mato yaca qui shishoparicasquia. Rani tsi shishonabëquixëqui noa tia. Jaquirëquë España mai qui ëa ma raaxëti xo.

²⁵ Jaboqui Jerusalén qui caapariquia, toá ca chahahuacanaibo mëbixëna. ²⁶ Jabi Macedonia, Acaya, tihí ca maí ca carayana ca chahahuacanaibá parata catiani quiha Jerusalén ca noitiria ca jodiobo bax na. Toa parata jato qui ë boxëti xo. ²⁷ Ranixo tsi naa parata ja acani quiha toá ca noitiria cabo mëbixëna. Jabi toá ca noitiria ca jodiobo carayanabá mëbixëti xo iquia. ¿Jodiobo iqui tsi Dios Chani ja nicayamayamacani? Ja quëshpi tsi jaboqui Jerusalén ca noitiria ca jodiobo ja mëbicaxëti xo iquia, ja biniayamacano iquish na. ²⁸ Jatsi jaboqui carayanabá ë qui mëani ca parata pari Jerusalén cabo qui ë booparixëti xo. Niabëria tsi jahari joxëquia España mai qui. Jopama tsi mato qui shishoxëquia tia. ²⁹ Jatsi mato qui ë cahëno tsi ëa chamahuariaxëhi quiha Cristo tia, jia tsi mato ë mëbino.

³⁰ Jasca, ë bax ma bëhoxno, ëbë xatë bá, Ibo Jesucristo tahëhx na. Jasca, ëa ma noihaí ca iqui tsi ëa ma mëbino Dios yonoco ati, naa ë bax ma bëhoxhai cató no. Jabi, ¿Espíritu Santó ëa mato noimayamayamani? ³¹ Jatsi ë bax bëhoxcana, jodioba maí ca nicamisxëni cabo quima ë paxano iquish na. Jasca, bëhoxcana, ë bohai ca parata ranixo tsi Jerusalén ca chahahuacanaibá bino ra. ³² Jaquirëquë Dios shina pi ja ino tsi rani tsi mato qui joxëquia tia. Johax mato bëta chitëxëquia,

joiparixëna. ³³ Iquë. Noqui bëpasimahai ca Diós mato tëquë bëtano ra. Amén.

16

Romá ca bo Pabló joihuacana

¹⁻² Jabi noba yoxacato, naa Febe mato qui raaxëquia. Iboba janë tsi naa yoxa joihuacana iquia ra. Néá ca Cencreá ca iglesiá ca yonocoxëni ca quiha. Chahahua-canaibá jabi tsi xo toa jia tsi nohiria joihuahaina. Jia tsi ëa naa yoxá mëbini quiha. Ja iqui tsi jatiroha ca quiniá tsi naa yoxa mëbicana ja joquë no.

³ Jasca, Priscila, Aquila, tihi cabو joihuacana. E bëta ax tsi Dios bax ja yonocobëquipaocaniquë jato ri. ⁴ Ea tahëhx ja naquë acaniquë ra, ëa xabahamaxëna. Ja quëshpi tsi jato qui “Gracias” iquia. Jato qui “Gracias” ii quiha carayanaba iglesia bo tëquë ri. ⁵ Jasca, jato xobó ca catihai ca aracanaibo joihuacana. Jasca, noho rabëti Epeneto joihuacana. Asia maí ca jariapari ca Cristo chahuanish ca ja ini quiha. ⁶ Jasca, María ri. Mato bax ja yonoco-yonocorianiquë ra. ⁷ Jasca, tobi Andrónico, Junias. E bëta preso qui nanëhacanish cabو tsi xo toa bo. Noho rabëti bo quiha. Oquë-oquëria ca Dios Chani yoacanaibo ja icani quiha. Jariapari Cristo chahuanish cabو tsi xo naa bo; jato cho ë iquiina. Jia tsi tihi cabو joihuacana.

⁸ Jasca, Amplias joihuacana. Ibo iqui tsi naa joni noiquia ra. ⁹ Tobi quiha Urbano, naa ë bëta yonocobëquipaonish cato. Tobi quiha Estaquis, naa ë noihai cato. Tihi cabو noicana. ¹⁰ Jasca, Apeles,

naa Cristo chahahuanish ca yosi cato, Aristobulóna bo, tihi cabو joihuacana. ¹¹ Tobi noho jimi bo Herodión. Tobi Narcisó-na bo, naa jahuë xobó ca aracanaibo. Tihi cabو joihuacana. ¹² Jasca, Trifena, Trifosa, tihi cabو joihuacana. Ibo bax yonocoria ca xo. Tobi noba yoxacato Pérsida. Joihuacana. Huéstima tsi xo toa Ibo bax ja yonoconina. ¹³ Jasca, tobí Rufo, naa Cristo chahahuanish ca yosi cato. Tobi jahuë jahéhua. Tihi cabو joihuacana. Ea jahuë jahéhuá shomahuarianiquë, naa noho cai jascaria iquiina. ¹⁴ Jasca, Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes, jato maxó ca rabëti bo, tihi cabو joihuacana. ¹⁵ Jasca, Filólogo, Julia, Nereo, jahuë yoxa cato, Olimpas, jato bëtahai ca chahahuacanaibo, tihi cabو joihuacana. ¹⁶ Jia tsi joihuacana iquia ra. Jabi mato joihuahi quiha nëá ca Cristo iglesia bo tëquë.

¹⁷ Quiniacaxëcahuë, èbë xatë bá. Tobi xo toa chahahuacanaibo oquëxnamahai ca nohiria bo rë. Tobi toa nohiria janyama mëpicanaibo rë. Jaha bësopa. Jato bëta rabënayamacana iquia. ¹⁸ Noba Ibo Cristo bax yonocoyamacani quiha ra. Jasca, jamë shinamisxëni ca xo. Anoma tsi xo toa ja yobacanaina. Paraquí tsi cahëtimaxëni ca nohiria janyama mëpicani quiha pë. ¹⁹ Jabi jato qui nicaya-maxëqui mato tia. Nëama quiha, naa país huëtsa bo qui pacananiquë chani mato yoati na. “Jia tsi Cristo nicacani quiha Romá ca chahahuacanaibo” icani quiha ra mato yoati na. Ja iqui tsi raniraniquia. Jia ca ati ma jabino ra. Oquë tsi xo toa yoi ca cahëyamacanaibo iquiina iquia. ²⁰ Jabi mato mëbixëhi quiha Dios ra, naa noqui ranihu-

hai cato. Mato bax Satanás bëboriaxëhi quiha. Basima tsi xo toa bari ra. Noba Ibo Jesucristó mato shomahuano ra.

²¹ Jasca, mato joihuahi quiha nëá ca Timoteo, naa ë bëta yonocobëquihai cato. Jasca, mato joihuacatsi quiha ë bëta yonocobëquicanaibo, naa Lucio, Jasón, Sosípater. ²² Jabi Tercio tsi xo naa carta quënëhai cato. E bax quënëhi quiha. Jarohapa tsi mato joihuquia ëa ri. ²³ Jasca, mato joihuahi quiha Gayo, naa nëá ca ëa orihuahai cato. Jahuë xobó tsi caticani quiha nëá ca chahahuacanaibo araxëna. Mato joihuahi quiha Erasto ri, naa yacatá ca parata obëso cato. Jasca, mato joihuahi quiha nobë xatë Cuarto ri. Tihi cabو tsi xo toa mato joihuacanaina.

²⁴ Mato tëquë noba Ibo Jesucristó shomahuano. Amén.

Dios no ocahua-ocahuapaoti xo noa

²⁵ Dios no oquëhuano ra. Mato chamahuati Ibo tsi xo toa. Mato mëbixëhi quiha ra, mato qui ë yoani ca Cristo Chani ma banahuano iquish na. Naama pi nohiria qui jonë quiha naa Chani jia ca i-ipaoniquë ra. ²⁶ Jama, jaboqui bëroria tsi xo naa chani ra. Ja tsi xo toa nohiria tëquë ca qui ja yoahacaxëti xo ra, Cristo qui ja chitimicano jato ri. ¿Jabi tocapixëti nori ca Quënëhacanish cabá noqui yoayamayamani? Jabi noba bëso-bësopaohai ca Dios shina tsi xo toa nohiria huëtsa bá jahuë Chani nicahaina. ²⁷ Ja huësti ca tsi xo toa tiisi-tiisiria jaya cato ra. Jatsi Jesucristó tsi Dios ocahua-ocahuacana ra. Amén.

**Dios Chani
New Testament in Chácobo (BL:cao:Chácobo)**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chácobo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chácobo [cao], Bolivia

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chácobo

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

137aab31-418b-5455-a1a5-99b889cb7cfc